

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istoop. peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračaja, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo »Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 »Cekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inšerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Narodnostni boji v drugih državah

KDK — v svojih dejanjih tako prazna — skuša dvigniti samo sebe in svoje gibanje na egiptovsko piramido s tem, da potom inozemskega časopisja razširja vesti o veliki resnosti in nevarnosti notranjepolitičnih narodnostnih bojev za obstoj jugoslovanske države. To je dejansko najbolj učinkovit, pa tudi najbolj razdiralen in izdajalski posel KDK. Organizirala ga je čisto oficijelno s tem, da je v zagrebških resolucijah sklenila, zainteresirati vso evropsko javnost in izvolila celo poseben odsek za zunanjo propagando. Šefi KDK in dr. Trumbić dajejo osebno inozemskemu časopisju izjave, ki morajo v svetu vzbuditi vtis, da je državnopravna zveza Srbov, Hrvatov in Slovencev na zadnji niti in Hrvatje samo še čakajo, kdaj se bo ta nit pretrgala. V tem smislu je komentiral izjave KDK in njenih predstavitev avstrijsko in nemško časopisje, gotov čas celo londonski in pariški tisk. Vse ostreje so pa seveda podčrtavali to nianso politike KDK italijanski in drugi listi, katerim je na tem, da vsako našo slabost poglobe in povečajo. Fašistovsko časopisje je naravnost napovedovalo skorajšen dan, ko ne bo več močne sosedne na drugi obali Jadranskega morja.

Tako je v evropsko časopisje resnično zašel privid, kakor da imamo v Jugoslaviji opraviti z narodnostnim sporom, ki nima primere v nobeni drugi državi in ki bo imel zato tudi posledice, kakršne so drugod izključene, da imamo v Jugoslaviji narodnostni spor, ki ogroža jugoslovansko državno zaimis in bo povzročil, da se morajo evropski diplomati baviti s tem vprašanjem.

Naši državni bolj kot kateri drugi vsaka slabost škoduje. Škoduje nam vsaka vest o notranjem nesoglasju, ker živimo na nemirnem Balkanu, kjer vsak nemir vzbuja občo pozornost. Zato je naša dolžnost, da se zavarujemo najodločnejše proti temu, da bi bila naša notranja nesporazumjenja kak povod za dvome o trajnosti in trdnosti naše državne ideje. Nočemo, da bi sosedstvo mislilo, da so naši spori kaj drugega kot podobni spori po vseh evropskih državah. Naše notranje težave niso prav nič drugačne kot v drugih državah in državna ideja, ki temelji v krvni skupnosti jugoslovanskih narodov, je tako močna, da je smešen in hkrati klevetniški vsak dvom o tem.

Omejimo se danes na tako zvano narodnostno vprašanje in težave, ki jih povzroča tako pri nas kakor drugod.

S tem, da je pokojni Wilson postavil v svojih znanih 14 točkah tudi načelo o samoodločbi narodov, ni dal duška samo trenutni diplomaciji, ampak ustregel tistemu velikemu gibanju, ki je značilno za 20. stoletje in ki nosi ime narodnostnega vprašanja. Kakor je bil pred sto leti na tehnični evropske diplomacije utež ohranitve dosedanjega posestnega stanja in še pozneje utež ravnesja evropskih držav, tako je po vojni narodnostno vprašanje glavno gibalno obstoječih držav. Zato se ni čuditi, če to vprašanje v vsem svojem obsegu ni bilo s potezo peresa popolnoma rešeno in da imamo skoro v vseh evropskih državah še danes tleče narodnostno vprašanje. Enako je gotovo, da se končna oblika notranjosti držav ne izobliči kar čez noč in da je potek izčiščevanja več ali manj dolg, kakor so pač narodi navajeni na tradicijo in izkazujejo politično zrelost.

Ze površen pregled evropskih držav nam kaže, da med narodi v okviru dotične države ni popolnega zadovoljstva. Naj navedemo le nekaj zgledov: Koliko se je govorilo in pisalo o francoskih avtonomistih v Alžaciji in Loreni, koliko sodnih postopanj se je uveljavilo in dovršilo, je znano v vsej Evropi. Saj je bilo to vprašanje dolga leta po vojni torišče, okrog katerega se je vrtela ureditev vseh francosko-nemških odnosov. Pa preidimo na Nemčijo. Poleg težke o vojni odškodnini in ureditvi vzhodnih meja je notranja ureditev države tisti pol, krog katerega se, odkar obstoja nemške republike, suče nemška politika. Če samo imenujemo Prusijo-Bavarsko in izredno napeto razmerje med Berlinom in Monakom, imamo pred seboj težino nemškega ustavnega vprašanja. Saj so znani slučaji, ko je morala armada iz Prusije kravato nastopiti, da je vrnila dežele nazaj k ustavnosti in mor da dajo najboljšo spričevalo za notranje razpoloženje Nemca tisto operetno delo, kjer Bavarka toži moža na ločitev zakona iz razloga, ker je prodal živila sovražniku — Prusu. Zgodovina Belgije je razmerje med sever-

Venizelos zmagal na celi črti

v Atene, 21. avg. (Tel. »Slov.«) Grške volitve so v Atenah in na deželi potekle popolnoma mirno. V Atenah in Pireju so bili vsi obrati zaprti. Restavracije so smele biti odprte dve uri, pri čemer je bilo najstrožje prepovedano točiti alkohol. Močno je vplivala na volitve tudi vročinska epidemija, za katero je v Atenah in v Pireju obbolelo že več kot 50.000 ljudi in je umrlo že več sto oseb. Neka atenska volivna komisija je mogla začeti delovati šele opoldne, ker so bili vsi člani komisije bolni in je bilo treba poklicati namestnike. Za epidemijo je umrl tudi bivši zunanji minister med vojno Skuludis, star 90 let. Prišlo je samo do osamljenih incidentov. Ponoči na nedeljo je prišlo v Atenah do spopada med pangalisti in venizelisti. Pangalisti so z balkona svojega kluba streljali na venizeliste in jih 5 ranili. »Elefteron Vima« poroča, da bodo Pangalosovi zopet zaprti, če se mu bo dokazalo, da se je udeležil tega streljanja. Skupina venizelistov je v Atenah izžvižgala Kafandarisa, nakar je njegov šofer oddal več strelcev. V Patrasu »bile pri nekem spopadu med venizelisti in rojalisti ranjene tri osebe

Po uradnih poročilih je Venizelos dobil veliko večino v Atenah, Pireju, Solunu, Makedoniji in Traciji. Število njegovih mandatov se ceni na 170 od celokupnih 250 mandatov. Njegova večina v Atenah znaša 65 odst., v Pireju 75 odst. V Atenah je dobil 7000, v Pireju pa 10.000 glasov več kakor rojalisti. Posebno veliko je število njegovih pristašev v krajih, kjer prebivajo begunci. Pangalos in Kafandaris, ki sta v Atenah dobila samo par sto glasov, sta popolnoma potlačena. Kafandaris je bil izvoljen v Etoliji. Venizelos je zmagal tudi v Janini, na Krku in v več okrajih Peloponeza. Stretova rojalistična lista ni dobila skoro nobenih glasov. Dr. Streit je osebno propadel v Patrasu. Na Peloponezu so dobili venizelisti kakih 14, v Tesaliji pa kakih 10 mandatov. Metaksova stranka, ki je imela v starem parlamentu 40 poslancev, jih bo imela v novem parlamentu komaj 10. Metakso ni bil izvoljen. O Gunarisu in njegovi skupini še ni znanih nobenih uspehov. V Solunu so bili z veliko večino izvoljeni zionistični kandidati.

Venizelistični listi izjavljajo z zadoščenjem, da je grški narod pokazal svojo voljo, da popravi izid volitev z dne 14. novembra 1920, ki so dovedle do umaknitve Venizelosa iz političnega življenja in do tega, da je Konstantin zopet zasedel prestol. Zdaj pa se je največji del Grške izjavil za Venizelosa. Kafandaris in voditelji rojalistov v svojih listih že dolžijo vlado velikih sleparij in jo ljuto napadajo radi načina, kako so se volitve izvršile. Venizelos je opustil svoj namen, da preživi svoj dopust v kakem evropskem kopališču. Tudi svoj obisk v Parizu in Rimu je odgodil do decembra. Pri tej priliki bo prišel tudi na sejo Sveta Odbora narodov v Ženevo, kjer se bo govorilo tudi o prošnji Grške, da se izpremenijo določbe o porabi posojila in bančnega statuta.

Če hoče KDK delo, naj pride v Belgrad!

Če hoče KDK delo, naj pride v Belgrad.

r Belgrad, 20. avg. (Tel. »Slov.«) Za prihodnji ponedeljek ob 10. dopoldne je sklicana seja glavnega odbora NRS. Seja se vrši tako pozno radi tega, ker podpredsednik Stanjević ne more preje priti v Belgrad. Kakor smo že poročali, je bila ta seja sklicana zato, da se razpravlja o Vukičevićevi akciji v zvezi z ustanovitvijo političnega tajništva pri klubu, ki vrši funkcije, ki jih je normalno doslej vršil glavni odbor. V krogih glavnega odbora vlada sicer precejšnje ogorčenje, vendar pa se smatra, da je vsaka akcija v smeri proti klubu izključena, ker je jasno, da je radikalni klub tisti forum, ki ima odločilni vpliv in odločilno vlogo v NRS. Zato so nekateri člani glavnega odbora pričeli z delom za končnejšo ureditev razmerja med klubom, ki stoji za Vukičevićem in glavnim odborom. Na vsak način to delo ne bo šlo tako hitro, kajti reorganizacija tako velike stranke, kakor je NRS, se ne more izvesti v par dneh. Vsekakor pa je že danes jasno, da bo volja radikalnega kluba odločilna. Politični krogi z zanimanjem gledajo na ta razvoj v NRS in večinoma odobravajo in s simpatijami pričakujejo, da bo tudi v NRS prišlo do končnega razčiščenja, kar bo za našo državno politiko velika korist. Sicer je v Belgradu precej mirno. Pribičevićeve izjave se malo vpoštevajo. Jemljejo se samo kot dokaz

za to, da je Pribičević sedaj v težavnem položaju in da mora svoje delo vzdrževati z kilometriskimi izjavami, kakor je to svoječasno delal g. Stjepan Radić. Sicer prevladuje mišljenje, da ni prav nobene potrebe po KDK. Če se ona hoče razgovarjati, naj pride v Belgrad, naj pride v skupščino, potem se bo lahko razgovarjalo z njo. Kar se tiče njenega dela med ljudstvom, je to običajna strankarska agitacija, ki nima nobenega globljega značaja. V kolikor bi voditelji KDK poskušali dati agitaciji kak globlji značaj, v toliko bi seveda bilo odvisno tudi nastopanje vlade. Eno je danes jasno, da se ne bo dopustila akcija, kadar bi prešla dovoljene meje strankarske agitacije. Sicer pa je zanimivo dejstvo, da prihajajo v Belgrad vesti o popolni samotni Pribičeviću. Prečanski Srbi, ki so doslej tvorili Pribičevićev kader, dnevno odpadajo od njega. Možjivo se sklepi in resolucije, s katerimi ti Srbi obsojajo njegovo sedanje delovanje. Celotno iz Like, kjer je do sedaj največ Pribičevićevih pristašev, prihaja vest o nerazpoloženju njegovih pristašev, ki obsojajo njegovo delovanje. Ravnotako se je v Sremu pričelo gibanje za izstop iz Pribičevićeve stranke. Ta proces se očividno zelo širi, in kar je zanimivo, prihaja neposredno iz ljudstva in ni velevan od nobene druge strani.

Dr. Marinković pride na B'ed

Kakor smo zvedeli, se bo zunanji minister g. dr. Marinković okrog 26. avgusta vrnil v Belgrad. Takoj nato bo odpotoval na Bled, da kralja obvesti o poslednjih dogodkih ter o bližnjem zasedanju Društva narodov. Na Bledu ostane dr. Voja Marinković do svojega odhoda v Ženevo, kamor tudi letos odpotuje kot šef naše delegacije na zasedanje Društva narodov, ki se prične 3. septembra.

nimi Flamci in južnimi Valonci. Med vojno je bilo nešteto smrtnih obsodb radi veleizdaje in belgijsko narodnostno vprašanje še davno ni rešeno. Borba za lastno univerzo, borba za uradni jezik, borba za ureditev države — to je znak belgijskega notranje-političnega življenja!

In Poljska? Kdor je le od daleč gledal na razvoj te države in kdor je le od daleč prisluškoval tožbam Ukrajincev, ki si svojo izobrazbo iščejo izven države, kdor je le površno zasledoval politične procese, kdor čuje le ime Litva oziroma Vilna-Poljska, ta najbrže ne bo trdil, da je tu notranja ureditev države, vsaj v narodnostnem oziru, gotova in rešena stvar.

Trgovski potniki dobijo legitimacije

r Belgrad, 20. avg. (Tel. »Slov.«) Trgovinski minister je izdal naredbo, da morajo imeti trgovski potniki posebne legitimacije, kadar potujejo po državi. Ta odredba velja od 20. avgusta dalje. Firme, ki pošiljajo polnike, morajo imeti legitimacije od trgov. ministrstva.

In Češkoslovaška? Zastuje, da imenujemo Slovaško in Pittsburg ter podkarpatsko Rusijo, ki že deset let čaka na svoj deželni zbor in guvernerja oziroma podguvernerja.

Ob priliki proslave sovjetske ustave so izšli spominski članki, v katerih sovjeti naglašajo, da je treba urediti narodnostno vprašanje; in to enako ukrajinsko kot nemško oh Volgi in tatarsko na jugu.

Naštevane bi objelo lahko z eno besedo vse evropske države. Ali je boj med jugom in severom, ali med manjšinami in državnostvornimi narodi, ali je zgolj upravni z narodnostno primesjo. Zakaj vsi ti zgledi?

Zato, ker je jugoslovanska opozicija delala v javnosti vtis, kakor da edino pri nas

Pred kongresom manjšin

Jan Skala — Berlin.

Četrtrič napoveduje odbor za evropsku narodno-manjšinsko zbornost svoj letni sešestanek. Sklican bo v Ženevo v dneh od 29. do 31. avgusta. Kakor znano, se je na zadnjem zborovanju izključil iz kongresa »odbor narodnih manjšin« v Nemčiji (Danci, Frizi, Lužiški Srbi, Litavci, Poljaki) kakor tudi vsi poljski zastopniki iz Litve, Letonije, Nemčije, Rumunije in Češkoslovaške. Tem izločenim skupinam so podale izjavo soglašanja in vza-jemnosti Čehi, Slovenci in Hrvatje v Avstriji in Rusi iz Poljske in Estonke. V začetku avgusta je bilo na Dunaju pripravljeno zborovanje vseh teh manjšin in soglasno ugotovljeno, da razlogi, ki so privedli do zapustitve zadnjega kongresa, obstajajo neizpremenjeno še dalje; da smatrajo izključene manjšine svoja načela in zahteve za popolnoma upravičene in da jih bodo zastopale z vsemi razpoložljivimi sredstvi in nespremenjene. Temu stališču se je pridružil tudi dr. Besednjak. Kakšni so bili razlogi, ki so privedli do izstopa in kakšne so zahteve, ki naj se izpolnijo?

V izjavi izločenih skupin se je poudarjalo, da Kongres ni več zbirališče strokovnih delavcev, ki naj iščejo splošne smernice za rešitev vprašanja, ampak kraj, kjer so se začela uveljavljati načela politične moči. Trditev je bila podobno utemeljena; končno se je podčrtalo, da skupine, ki odhajajo, tudi odklanjajo priznanje kongresa v dobi svoje odsotnosti. Ta značaj kongresa se od tedaj ni spremenil. Spominimo se na postopanje gospoda predsednika in glavnega tajnika kongresa, ko je šlo za imenovanje na izpraznjeno mesto ravnatelja manjšinskega odseka pri Društvu narodov. Storjeni korak obeh gospodov je imel svoj izvor v želji, da se postavi kongres na isti položaj in z isto politično upravičenostjo, kot jo ima društvo narodov, da lahko nasprotuje njegovim političnim načelom in njegovi politiki v osebnih vprašanjih. Bodi ugotovljeno, da odbor ni bil in ni upravičen govoriti v imenu vseh evropskih manjšin. Zahteve, ki jih stavijo izključene skupine, so bistveno iste; gre za stvari, katerih kongresi ali niso upoštevali, ali pa so jih odklanjali, namreč: da se prizna načelo brezpogojne državljanske iskrenosti; da so vse manjšine brezpogojno enako upravičene, in to glede vabila kot glasovanja na kongresu; da se prizna načelo sporazumevanja manjšin z večino države, da se dela na državni s sredstvi aktivnega miroljubja; da se odklonijo vsa stremjenja, ki gredo za politiko moči, vsa taka sredstva, in se kongres omeji le na narodno-manjšinska vprašanja in naloge, ki se dajo izvesti.

Ni dvoma, da stoji pripravljani odbor radi teh zahtev tehnično in politično pred važnimi odločitvami. Na vsak slučaj bo priložen podati pojasnilo o značaju in ciljih kongresa. To ni samo podrejenega značaja. Politična javnost Evrope ima pravico nad pregledom tako važnega političnega gibanja. Evropske manjšine, zlasti tiste, ki so slabotne in vedno v obrambi, pa imajo življenjski interes na tem, da ne zmagujejo revolucionarne zamisli. Na mirnem razvoju Evrope so zainteresirane vse države. Toda ne samo tiste, ki imajo politično moč, da lahko stro organizirano vznemirjanje, ampak v veliko večjem obsegu socialno, meddržavno-pravno slabotne manjšine, katere bi zmagala revolucionarnega načela enostavno zbrisala s površja zemlje. Vsak narod pa ima moč sebe-ohranjevanja, ki je prvo, in zato je tiste politike, ki bi to gibanje zatirali s tem, da zagovarjajo politiko moči, odklanjati.

še ni končne ureditve upravnega in narodnostnega sožitja; ker je opozicija izpodkopala vero v lastno državo in netila med državljani malodušnost, kakor da se zlobo noče urediti to polje; ker je opozicija tako rada posegala po inozemskih opozicionalnih glasovih in ker je vžigala videz, kakor da se ves svet zanima za njeno akcijo, kakor da je središče sveta.

Nočemo zanikati resnosti vprašanja. Opozoriti smo hoteli le na položaj drugod in na dejstvo, da spada to vprašanje v kompetenco dotične države, ki ga pač skuša rešiti po uvidenosti in politični zrelosti lastnih državljanov.

SDSarski boben o davkih

V svoji gonji zaradi poslednje okrožnice na davčne urade se časopisje SDS zamotava v največje neumnosti. Trdi, da »Slovenec« zagovarja poostreno izterjevanje zaostalih davkov. Medtem pa smo mi takoj ugotovili, da okrožnica ne pomeni nobenega poostrenega izterjavanja in da nima namena uvesti kakšnega hujšega izterjevalnega sistema. Mi smo sami ugotovili, da v Sloveniji okrožnica nima velikega pomena, ker Slovenci v splošnem redno in kolikor je najbolj mogoče točno izpolnjujejo davčne obveznosti. S tem menda »Slovenec« ne zagovarja poostrenega izterjavanja davkov, ampak trdi le, da sedanja vlada davčne prakse sploh neče poostriti, ampak jo hoče omiliti in davčna bremena znižati, kakor je to jasno in odločno izjavil finančni minister ob priliki razprave o državnem proračunu. Vse »Jutrovo« vpitje pa se nanaša še na posledice tiste davčne prakse, ki jo je vodila SDS v letih 1921 do 1924, tedaj, ko smo v Sloveniji resnično imeli tak fiskalizem, da ga ni mogla zadovoljiti nobena žrtev. Tedaj se je SDS res norčevala iz davkoplačevalcev, ko je čimnično zavračala vse proteste naših poslancev, našega časopisja in gospodarskih organizacij. Sedaj pa je, hvala Bogu, dr. Šavnik po zaslugi SLS odšel s svojega mesta in novo vodstvo finančne uprave stopnjema in z uspehom uvaža duh pravičnosti in odjelnosti v svoji davčni praksi v Sloveniji. Tega dejstva ne izbršijo nobeno »Jutrovo« vpitje.

Najmanj povoda pa ima vpiti na klerikalce »Jutrovske« obrtnike. Gospodarski položaj obrtništva v Sloveniji je res strašno težaven. Zato smatra »Jutro«, da je tu plodno polje za širjenje nezadovoljstva in hujškanja proti vladni stranki. Vprašamo pa obrtnike, ali je s tem njim kaj pomagano, ali imajo obrtniki od vse politike SDS že kosček kruha ali pol pare dobička? Ali moramo res naštevati vedno znova vsa omiljenja in olajšanja, ki jih je SLS že dosegla pri zadnjih dveh državnih proračunih glede taks, trošarin in naklad, ki pridejo zlasti obrtništvu v korist?

Zastoj v tovarnem prometu

Kakor smo že v gospodarskem delu našega lista poročali, je vsled odredbe zagrebske direkcije naenkrat zastal tovarni promet in se je bilo bati katastrofalnega zastaja ravno v času najživahnije izvozne sezone. Vsled odločnega in hitrega nastopa predsednika vlade dr. Korošca in prometnega ministra Staniča, je sicer trenutna nevarnost za zastoj minila, gotovo pa bodo večje ali manjše težave trajale vse dotlej, dokler ne bomo izboljšali in izpopolnili našega voznega parka. Spričo tega KDK seveda vpije. Vpije na vlado in njeno prometno politiko. Vpije na tisto vladno večino, ki se je z vso močjo trudila, da bi bila pravočasno dobila investicijsko posojilo, s katerim bi bila pravočasno mogla izvesti najnujnejše reparacije in izpopolnitve na naših železnih in s katerim bi bila podobne zastoje, kakor je sedanji, enkrat za vselej izločila. KDK je uporabila vsa dovoljena in nedovoljena sredstva proti posojilu.

Omenimo še drugo dejstvo. Pred leti, ko je bil prometni minister poslanec Sušnik, je smatral za svojo najvažnejšo nalogo obnovo prog in voznega parka. Javnosti je podal tedaj decidirano svoje mnenje, da se v doglednem času morajo na naših železnih začeti stalne neresne in da mora priti do prometnih težkoč, če ne bomo v pospešenem tempu prog obnavljali in parka izpopolnjevali. Tedaj so samostojni demokrati dvignili v tu- in inozemstvu najboljše akcijo proti načrtu tedanjega prometnega ministra ter v sledeči vladi PPŽ poskrbeli, da je vsa obnova naših železnic padla v vodo.

Po vsem tem piše »Jutro«: »Zastoj v prometu je posledica malomarne obnovitvene politike in popravilnega dela pri državnih železnih. Kar se je toliko leta zanemarjalo, je moralo končno izbiti na dan. Lokomotive so v popolnem razsulu, dobrih pogonskih strojev je čedalje manj in tudi obnova tovarnega parka je skrajno pomanjkljiva. Razen tega ni izključeno, da se je mnogo dobrega železniškega materiala koncentriralo v južne kraje države.«

Zadnji stavek je tipična »Jutrovska« insinuacija, ki jo je »Jutro« izrekel brez vsake stvarne podlage. Ostalo pa je hinavsko zavijanje oči tistega, ki je največ kriv. Ti ljudje, ki so najbolj ovirali vsako napredno in obnovitveno prometno politiko, danes pišejo o našem prometu tako, da se inozemec, ki bi jim verjel, moral stokrat premisliti in zavarovati, predno stopi na naš vlak, ali si pusti preko naše zemlje transportirati svoje blago. To je tudi slika iz državotvornega delovanja KDK.

Radičevci so začeli s terorjem

»Narodna Politika« poroča, da je KDK organizirala posebno četo, ki naj dejansko preganja somišljenike Hrv. ljudske stranke. Dejanski napadi na posamezne zaupnike in pristaše te stranke se že vrše po hrvatskih vaseh. V Sv. Ivan Zelina so tamkajšnji radičevski omladinci kmetu, zaupniku Hrvatske ljudske stranke ponoči od torke na sredo posekali vinograd. V sosedni vasi so zagrozili zaupniku HPS s požarom. V Goriškem pri Koprivnici so napadli radičevci zaupnika

Previsoko odmerjeni davki

KDK se naenkrat razburja radi previsoko odmerjenih davkov. Časopisje naših liberalcev dviga vihar ogorčenja nad njimi in pravi, da se ti previsoko odmerjeni davki ne smejo izterjati. Dobro! Na tem stališče smo bili vedno in ko so naši poslanci nastopali proti liberalnim uradnikom, ki so davke previsoko odmerjali, zlasti ker se je dogajalo, da so iz političnih razlogov davke previsoko odmerjali najrevnejšim ljudem, takrat so taki ljudje in taki davkarji imeli vso zaščito in zaslonbo v oblasti in moči SDS. Tudi danes smo načela, da vsakdo mora plačati samo pravične davke, toda pribiti hočemo, da, v kolikor obstoje danes previsoke odmere davkov, so te še vse iz tistih časov, ko so za Slovenec in Slovenijo v Belgradu vedrili in oblačili sedanji samostojni demokratje in bivši samostojneži. Kdor je imel visoko odmerjene davke in kdor ima radi te previsoke odmere sitnosti, naj se zahvali SDS in SKS. Tam naj išče tudi »Slovenski Narod« razlage za to previsoko odmero.

Davčna odredba proti prečnom

Ker smo zapisali, da najnovejša okrožnica velja le za tiste, ki davkov plačati nečejo in da se morda KDK boji zato, ker je svoje somišljenike pozvala, naj davkov ne plačajo, hoče iz te naše ugotovitve »Narod« izvititi trditve, da je okrožnica naperjena proti takim zvanim prečnanskim davkoplačevalcem. Kako je taka trditev bedasta, je razvidno že iz dejstva, da je okrožnica obšla vso državo in da bo največ učinkovala tam, kjer je največ davčnih zaostankov. V Sloveniji pa je neopravičenih davčnih zaostankov razmeroma malo, zato tudi okrožnica brez pomena. Strašno »na kantu« mora biti že politika SDS, da ji je taka okrožnica za glavni politični šlager.

HPS kmeta Manjkača. Dvignili so tak hrup, da so pridrveli tudi sosede in kmetje iz sosednih vasi in so klicali, da bodo pobili vse pristaše Hrvatske ljudske stranke. V Ljuboskom v Hercegovini je skupina radičevcev napadla somišljenike Hrvatske ljudske stranke Krešimira Vlaha in Emila Zirduma. Vlaho je ranjen.

»Narodna Politika« pravi, da dobiva tajništvo Hrvatske ljudske stranke tudi iz drugih krajev poročila o terorju in nasilju. Značilno je to gibanje sedaj, ko vpije KDK in vse njeno časopisje o krvavem popu, o policijskem preganjanju, o žandarskem režimu, in kakor že izraža KDK svoje napade na notranjo upravo. Značilno je, da si KDK sedaj upa s terorjem in s krvavimi napadi na pristaše stranke, ki ima svojega zastopnika v vladi in ki ima svojega najboljšega zagovornika v ministrskem predsedniku in notranjem ministru. Na ta način KDK z lastnimi dejanji dokazuje, da v državi vladne stranke nimajo nobenega privilegiranega položaja, je policija prej prešlaba kakor premočna in pendrek prej premiren kakor krvav. KDK dokazuje, da se pa ona na krvavo uveljavljanje dobro razume. Gorje državi in njenim narodom, če bi krvavi banditski režim, kakršen je bil PPŽ, prišel pri nas še kdaj do moči.

Novi zastopniki v delavskem zavarovanju

Minister za socialno politiko je imenoval kot slovenske zastopnike v ravnateljstvu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev ing. Vladimirja Remca, tovarnarja v Ljubljani, dr. Kozma Ahačiča, tovarnarja v Trzinu, skupino delodajalcev, Josipa Gostinčarja, bivšega ministra za socialno politiko, in Mihaela Kreka, predsednika OUZD v Ljubljani, za skupino delojemalcev. Za člana nadzorstva pa Ivana Gajška, tajnika v Ljubljani. — Doslej zastopniki SLS niso imeli v ravnateljstvu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev nobenega člana.

Ahmed beg Zogu — kralj.

v Tirana, 20. avg. (Tel. »Slov.«) Albanski presbiter je razposlal danes velikim listom in poročevalskim agencijam v inozemstvu sledečo brzojavko: Danes dopoldne je bilo veliko zborovanje, na katerem je vse prebivalstvo Tirane in okolice z velikim navdušenjem izrazilo željo, da se v Albaniji uvede monarhističen režim in da se Ahmed beg Zogu ponudi krona kot znak priznanja za velike zasluge, ki jih je storil državi. Ta primer, ki ga je dalo glavno mesto, je našel odziv tudi po vsej deželi ter so se po vsej deželi vršile slične manifestacije, ki so potekle popolnoma mirno.

Kina zopet v vojnem metežu.

v London, 20. avg. (Tel. »Slov.«) Boji v severni Mandžuriji na meji Mandžurije, Mongolske in vzhodne Sibirije so trajali tudi v nedeljo. Mongolske tolpe, katere vodijo sibirski častniki in katere so oborožili Rusi, so dosegle proti kitajskim četam, katere so bile poslale iz Mukdena in katerim so pridani japonski častniki. Železniška proga severno od Hajlarja je na več krajih prekinjena. Kitajci so jo potisnjeni v stran.

Sedaj ima besedo Italija

v Paris, 20. avg. (Tel. »Slov.«) Položaj Jugoslavije, ki je ustvarjen po protitalijanskih demonstracijah v Dalmaciji in hrvatski agitaciji proti nettunskim konvencijam, se v Franciji presoja resno. Upanje, da bo ponehala napetost med Italijo in Jugoslavijo, je bilo razočarano tembolj, ker je pripravljenost Jugoslavije iti na roko, kakor piše »Populaire«, nedvomno pripisovati pritisku iz Pariza in Londona. List izraža bojazn, da bodo v Rimu dogodke v Dalmaciji porabili kot povod, da se bo z energičnim protestom in z zahtevami za zadoščenje položaj še bolj poostri. Zdi se, da Italija tudi v Albaniji pripravlja nove komplikacije. Napovedano izklicanje Ahmed bega Zogu za kralja, katero je pripravil Mussolini, bo signal za nove notranje nemire. Če bo potem Italija, sklicujoč se na tiran-ko pogodbo, hotela s tem dobiti povod za izkrcanje svojih čet, bo konflikt z Jugoslavijo neizogiben. Francoski listi sploh zavemajo v svojih izjavah nedvoumno stališče proti Italiji in že naprej smatrajo, da so pretirane zahteve Rima po zadoščenju krive, če se bo položaj še dalje poostri. »Tempe« svari italijansko vlado, naj loka ne napne preveč. List pravi: Če je italijanski protest na sebi še tako upravičen, je treba vendar vprašati, ali je ton, v kakršnem je pisana italijanska nota, in ali je zadoščenje, katero zahteva Italija za manifestacije neodgovornih elementov, primeren, da se dajša uredivet dogodkov. Belgrajska vlada, ki je že izrazila obžalovanje radi dogodkov, je gotovo tudi pripravljena dovoliti zahtevano zadoščenje. Ravno zato je čisto neumestno zahtevati

odredbe, ki se izvršijo na pritisk tuje vlade in ki bi se v vsej državi morale čutiti kot ponižanje. Jugoslovanska vlada ni odgovorna za dogodek, ki je vendar obencem naperjen proti njeni lastni politiki sporazuma. Po sedaj izvršeni ratifikaciji nettunskih konvencij torej v Rimu nimajo povoda otežkočati že itak težko nalogo belgrajskega kabineta z neumestnimi zahtevami.

Spor z Italijo pred poravnano

v Belgrad, 20. avg. (Tel. »Slov.«) Takoj po izročitvi italijanske note, o čemer smo poročali v nedeljskem »Slovenec«, je vlada odredila strogo preiskavo, da se ugotovi, koliko so uradni krogi krivi, da je prišlo do demonstracij v tisti meri, kakor to ni zaželeno na ljubo prijateljstvu med obema sosednima državama. Preiskava je v glavnem dokončana in se smatra, da bo poleg pismenega odgovora, ki ga je dobil italijanski odpravnik poslov, dana morda v teku jutrišnjega dneva pismena nota, v kateri bo podano naše stališče. Zastopnik zunanega ministra Šumenkovič, ki je včeraj o tem razpravljal z zunanjim ministrom Marinkovičem, se je danes vrnil v Belgrad. Takoj po svoji vrnitvi je obiskal predsednika vlade g. dr. Korošca. Mi lahko že sedaj obvestimo, da se vodi cela razprava o teh dogodkih med našo in italijansko vlado v zelo prijateljskem tonu in da je vse hujškanje in pisanje z gotove strani brez vsake podlage ter je gotovo, da bo zadeva že v prihodnjih dneh spravljena s sveta.

Jovanović o naših težavah

v Berlin, 20. avg. (»Tel. Slov.«) Vaš dopisnik se je razgovarjal s šefom jugoslovanske delegacije ministrom Jovanovićem, ki je prišla v Berlin na 25. interparlamentarno konferenco. Na vprašanje, kako smatra položaj v Jugoslaviji, se je Jovanović izrazil sledeče: V zadnjem času se je o razmerah v naši državi pisalo zelo veliko. Nekateri so šli celo tako daleč, da so pisali o razpadu Jugoslavije, o delitvi državnega ozemlja. Zalostni in nezaželeni dogodki v našem parlamentu so dali temu povod.

To vse pa je nekoliko preveč pesimistično. Noben narod se ni zedinil brez težkoč. Ali niso italijanski patrioti po zedinjenju pisali: »Imamo Italijo, sedaj moramo ustvariti Italijane.« Srbi, Hrvati in Slovenci so za zedinjenje delovali polno stoletje. Živeli so vsak drugače pod tremi do štirimi političnimi režimi in v ločenih državah. Ko so se faktično zedinili, so opazili isto, kakor nekdanji tudi Nemci, en dan po združitvi: politične težkoče. Slične težave so nastale tudi pri nas in bodo ostale toliko časa, dokler ne bo izvedena popolna duševna edinost.

V naši državi je izvršeno eno: edinstvo jezika. Vera ne igra nobene vloge za nesoglasja, vsakemu je dano na pristo, da veruje, kakor hoče. Pri težkočah se ne sme pozabiti tudi na one, ki so nastale po vojni in katere imajo tudi druge velike in male države: nezadostna kontrola uprave, bolezen parlamentarizma, poveljne finančne težkoče, gospodarske krize agrikulturne države z malimi poselniki, zunanji vplivi našega neposrednega soselstva. Mnogo vpliva na naše notranje

konsolidiranje splošna gospodarska in finančna neurejenost razmer v Evropi. Toda vse te težkoče niso take narave, da bi poleg posledice, ki so odstranile Hrvate iz skupščine, težko vplivale na državo in njeno organizacijo.

Dosedanji način notranje državne ureditve in ravno tako dosednji način uprave ni bil dober in se mora spremeniti. Spremenitev se ima izvršiti potom revizije ustave. Revizija ustave pa zahteva poprej nove volitve, čimprej, tembolj. V tem oziru bomo morali priti do sporazuma, da si je na potu veliko ovir. Z eno besedo: Naše težkoče so notranje narave, ki so posledica ustvaritve skupne države. Vse to je nekaj, kar ni prav nič čudnega v procesu duševne unifikacije naroda, ki je že od nekdanj zivel v treh do štirih različnih državah in pod različnimi političnimi oblastmi.

Na vprašanje, kako smatra Jovanović položaj nemške manjšine v Jugoslaviji, je odgovoril:

Nekoliko stotisoč Nemcev, ki so že dolgo naseljeni na ozemlju naše države, ima težkoče, ki izhajajo iz upravne birokracije, ki ni vedno sposobna. So nekatere ovire, katere se lahko označijo kot popolnoma neupravičene napram Nemcem. Naši Nemci so pridni, miroljubni, lojalni in konstruktivni državljani in niso zaslužili nič drugega, kakor da se prizna njihova popolna ravnopravnost, ki jim jo tudi daje naša ustava. V vprašanju o priključitvi Avstrije k Nemčiji je Jovanović izrazil svoje mnenje, da on, ki pravično sodi, ne more oporekati priključitvi in da bo do priključitve vsekakor prišlo, ker je to naraven zakon narodnega razvoja.

Pred velikimi dnevi

v Berlin, 20. avg. (Tel. »Slov.«) Dr. Stresemann je popolnoma ozdravljen včeraj zvečer zopet dospel v Berlin in prevzema sedaj vodstvo svojega resora. Pred njegovim odhodom v Pariz in Zenevo se bo nemški ministrski svet še enkrat sestal k velikemu zunanje-političnemu posvetovanju. Bodoča razprava med dr. Stresemannom in Briandom o izpraznitvi Porenja je, kakor se zdi, že dobro pripravljena ter pričakujejo v Berlinu izpraznitev drugega kroga še tekom letošnjega leta.

v London, 20. avg. (Tel. »Slov.«) Kellogg, ki je na svojem potovanju v stalni brezžični zvezi z Briandom, je izjavil, da je pripravljen, da se podpiše pakt v abecednem redu tako, da bo dr. Stresemann kot prvi podpisal pakt za Nemčijo. Kellogg bo potem obiskal Dublin in London in se bo 4. septembra vrnil v Ameriko iz Southampton na »Leviathan«.

Njegov obisk v Londonu je baje namenjen razpravi o pomorskem oboroževanju.

v Milan, 20. avg. (Tel. »Slov.«) Mussolini je pooblastil italijanskega poslanika v Parizu grofa Manzoni, da ga zastopa pri podpisu Kellogovega pakta. »Osservatore Romano« spominja ob priliki podpisa Kellogovega pakta na zgodovinsko mirovno kelo papeža Benedikta XV., katero imenuje list za predhodnika sedanjega poskusa za ohranitev miru. Mir bi se moral opirati na krščanski duh in pravičnost. Dokler ta ne stopi na mesto egoizma, bo mir zgrajen na pesku.

Druzi ne dajo miru. Med Druzi so nastali novi nemiri. V nekem boju z vojaštvom v Gebelardu je bilo 60 ranjenih, med drugimi neki francoski polkovnik, na obeh straneh pa sta bila po 2 mrtva.

Ameriške skrbi — radi brodovja.

v London, 20. avg. (Tel. »Slov.«) »Exchange Telegraph« objavlja informacije z merodajnega mesta v Washingtonu, da smatra predsednik Coolidge položaj ustvarjen z angleško-francosko mornariško pogodbo, za resen in misli, da bi bilo ameriško brodovje s to pogodbo ogroženo. Ameriška vlada je že premišljevala o tem, da na prihodnjo sejo pripravljalnega razorožitvenega odbora v Zenevi ne odpošlje nobenega odposlanca, pa se je premislila, upajoč, da se ji bo posrečilo, da bi Anglijo in Francijo pripravila do kake izjave o mornariškem vprašanju. Smatra se, da je preprečeno vsako upanje na mornariško razorožitev, če bosta Anglija in Francija obdržali svojo mornariško pogodbo in da bo bodoči ameriški predsednik predložil kongresu velik mornariški gradbeni načrt, da bi preprečil ogrožanje Amerike po združenem angleško-francoskem brodovju.

Šahovski turnir

v Kissingen, 20. avg. (Tel. »Slov.«) V osmem kolu je zmagal Capablanca nad Yatesom, Bogoljubov pa nad Tarasom. Niemcovič je zgubil partijo proti Rubinsteinu, ker mu je manjkalo časa. Remis pa so bile partije: Mises-Tartakover, Marshall-Retis in Spielmann-Euwe. Stanje po 8. kolu: Bogoljubov 6½, Capablanca in Euwe 5, Marshall 4½, Rubinstein in Spielmann 4, Niemcovič 4, Taras in Tartakover 3½, Mises in Yates 2½.

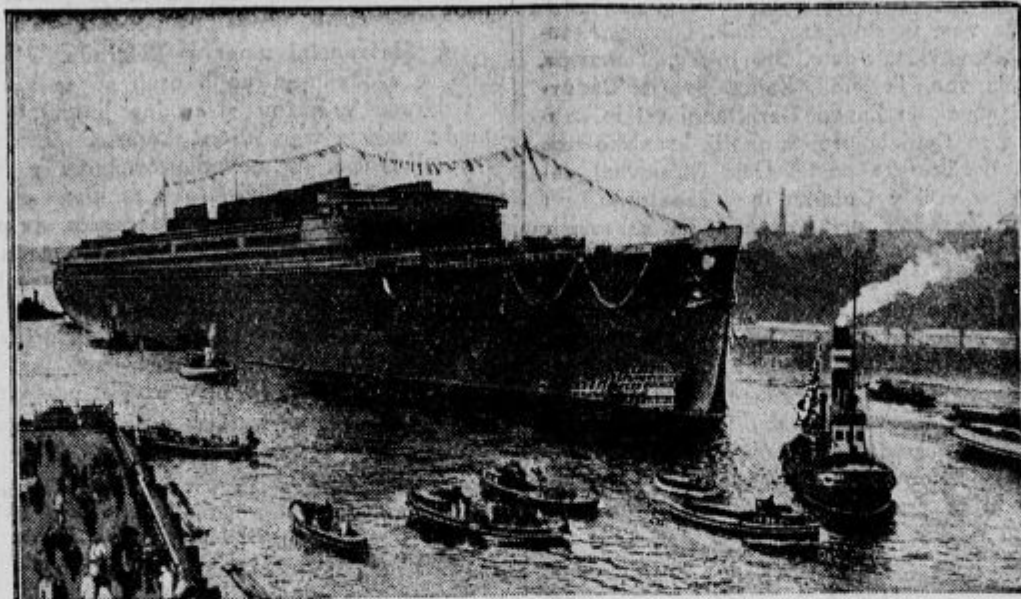
Dunajska vremenska napoved: Oblačno, višja temperatura.

Novosadska vremenska napoved. Lepo v vsej državi. Dežja ne bo. Vročina se bo zvišala.

Svet v slikah

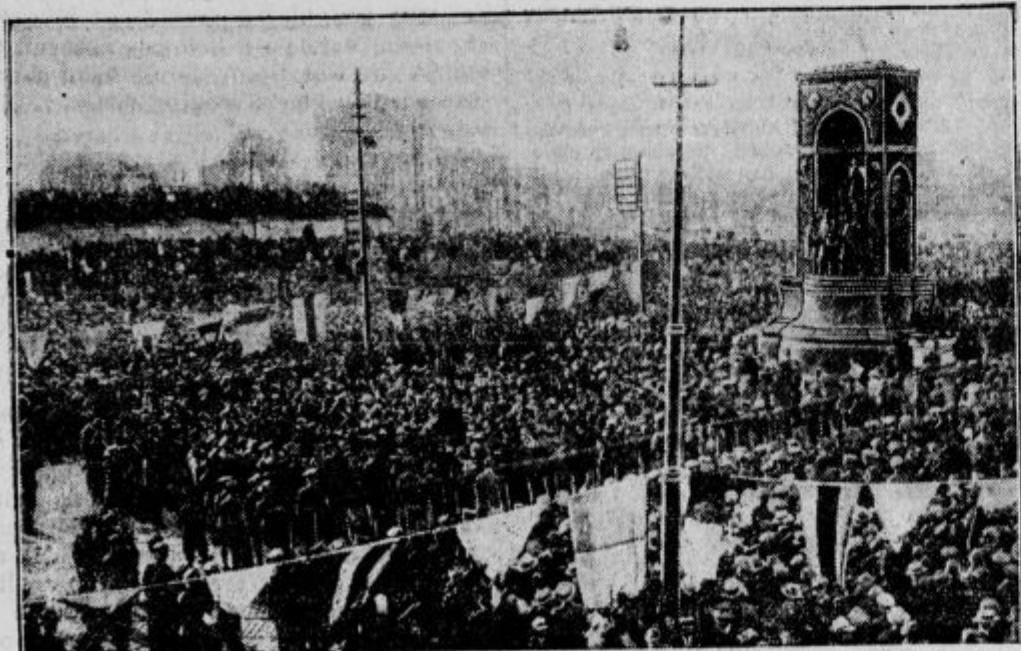
Klavund (dr. Alfred Henschke), znani pesnik, je po težki bolezni te dni umrl, star komaj 37 let.

Znatna okrepitev nemške trgovske mornarice. Te dni so spustili v Hamburgu v morje nov, ogromen 96.000 tonski parnik »Europa«, ki je eden največjih na svetu.

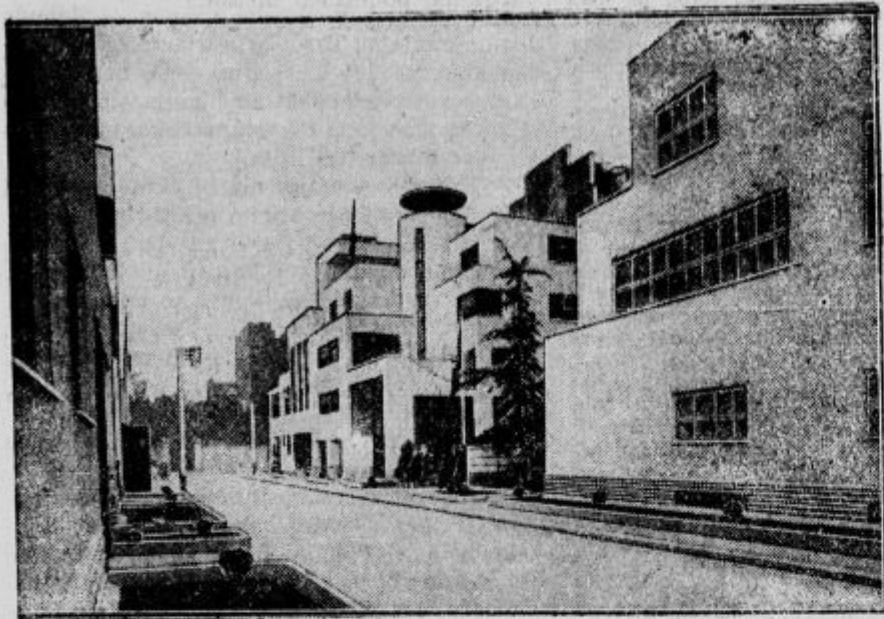
Dr. Sun Fo, sin predsednika kitajske republike Sun Jat Sena, je prispel na študijskem potovanju v Ameriko. — Sun Fo igra važno vlogo v kitajski politiki.

V Carigradu so pred kratkim odkrili ob prisotnosti ogromne množice ljudstva krasen spomenik očetu moderne Turčije, Kemal paši. Razen Kemala sta upodobljena na spomeniku tudi njegova najodličnejša sedelavca Izmet bega in Kiasim bega.

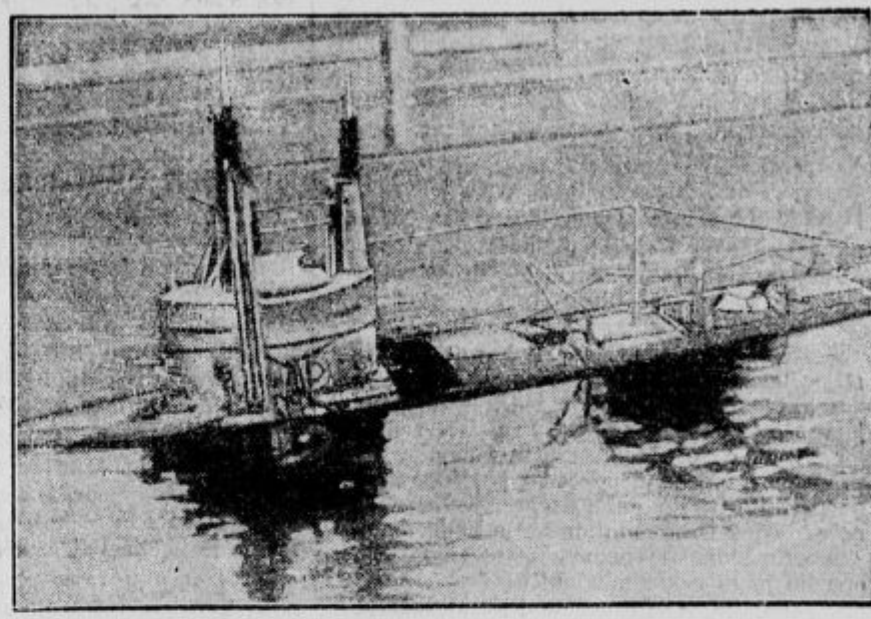
Kinematografi, ki bodo razen slik proizvajali tudi glasove, so gotova stvar. Slika nam kaže že posnemanje takega filma v Nemčiji in v doglednem času jih smemo pričakovati že v kinematografih.

Romantika starega Pariza izgineva. Pogled na Rue Mallet Stevens, prijubljeno bivališče pariških umetnikov, dobiva polagoma novo lice in ga je že popolnoma »okužilo« moderno stavbarstvo.

Sindquist, švedski olimpijski zmagovalnik, ki je te dni prekosil v Stockholmu že lastni olimpijski rekord in vrgel kopje 71.01 metrov daleč.

Italijanska podmornica »F 14«, ki se je pred kratkim potopila ob istrski obali in so jo nato dvignili, a so bili vsi mornarji že mrtvi.

Grazia Deledda:

V kraljestvu skal

(Poslovenil dr. Joža Lovrenčič.)

Na nekem pologu Monte Bacchitta, ki ga obdajajo pošastne granitne pečine in ga varujejo pred mrzlimi severnimi vetrovi, je imel svinjski pastir Sidru Addas svoj stan. Stan je obsegal običajno ograjeno medrje in koč, stožičasto, zgrajeno iz skal in vejevja. Velik bel pes, ki je imel grozansko glavo in rdeče oči, je bil priklenjen k neki skali pod vejnatim ostrejšem in je čuval stan.

Visoko je ta kos sveta, pravo kraljestvo skal in le tu in tam ga krasijo redki hrastovi gozdi in lazi, ki se spomladi odenejo s cvetjem. Pol Sardinije se razprostira pod Hribom prav tja do zalivov, ki so v vedrih jesenskih jutrih nebesnomodri, in še do zahlaplega obzorja, ki ga zastirajo skladi gora, katere jutranja in večerna zarja krvavo rdeči. Ko po tihne veter, kraljuje tod pod pošastnimi, sivimi, zagonebnimi pečmi nepopisen mir.

Prasičev, razkropljenih po oddaljenem gozdu ali po leti širom lazov, ki jih pokriva grmičje pol zelenega, pol usehlega asfodela, ni bilo nikdar videti, še manj pa pastirja. Samo oni veliki beli pes, ki je ležal na šapah kakor pošasten idol in strmel z rdečimi očmi v daljavo, je oživljal divjo samoto. Ob pečeh je bilo nekoliko panjev iz probkovine in v začetku poletja je jemal iz njih stric Sidru grenek med. Redko je hodil v vas, kjer je imel hišo z borjačem, ki ga je senčilo grana-

tovo drevo in stoletna trta; hči Sidra pa je prihajala skoro vsak teden v stan in mu pri-
našala živež in vino ter preobleko.

Večkrat se je pomudila in je prebila tudi čez noč v stanu. Prihajala in odhajala je vedno sama, ker je dobro poznala goro. Kaj mlada ni bila več; debela je bila in zagorela, imela je lepe črne, svetlikajoče se oči, velike noge, roke kakor železne in se zato ni nikogar bala in se ni strašila pred nikako naravno nevarnostjo. Pač pa se je bala mrtvih.

Nekoč, ko je bila sama v koči, je zaslišala nenavadno udrihanje, ki se je ponavljalo; zdelo se ji je, da prihaja od zgoraj pa spet od spodaj, oddaleč nekod, kot bi kdo klesal skalo.

Kamnosek v tej višini? Ah, niti misliti ni. Saj ga ni nikdar nihče videl tod. Mogoče je pa kaka nesrečna duša, ki opleta s kovinastimi perutmi ob skale kakor ujeta muha?

Sidra je stopila iz koč. Bilo je proti koncu zime, toplega solnčnega popoldne. Okoli stana je velo prijetno mlačno, kot znak pomladi; skale so bile tople; rastlinje je dehtelo in modro nebo se je brezmejno prelivalo v sinjino zalivov in gora.

V tej veliki solnčni tišini se je trepetajoče širilo ono klesanje in se je v krogu odmevajoče ponavljalo.

Sidra je dala roko nad oči in je gledala okoli; trdno je šla preko nežne, še vlažne trave, stopila sem in tja, a ni zapazila ničesar. Klesanje je trajalo ves večer; proti mraku se je razletela mina in zabobnelo je po vsi gori, pe-
Pazi je zalajal kakor priklenjen demon.

Kmalu potem se je vrnil stric Sidru s svojimi prasiči, ki jih je bilo lepo število, a so bili mršavi, ker letina želoda je bila slaba. Kruleč so se ustavili in rili po tleh.

»Ostaneš tu?« je vprašal Sidro, ki je zakurila ogenj.

»Ostanem. Kdo neki lomi skale v gori?«

»Kaj vem: Bo že kak berač!« je odgovoril oče prepirljivo.

Bil je visok mož stric Sidru, visok in rejen, in bradat je bil in dolge črne lase je imel.

Njegov hladnokrvni, sivobledi obraz je bil ko da je izklesan iz skale. In molčec je bil in trd. Zdelo se je, da se je kraljestvo skal, v katerem je živel, v njem posebilo. Če je govoril, je bilo v besedi zaničevanje. Iz te višine, kjer je prebival in ker je po štiri-desetih letih dela mogel neodvisno živeti, je prezirljivo sodil ljudi.

»Kdo le neki more biti oni norec, ki je prišel sem gori lomit skale?« je vsakotoliko povpraševala Sidra, ko da govori sama s seboj.

Pastir je sedel blizu ognja; nič ni delal in nič ni govoril, le zdaj pa zdaj je pljunil v žerjavico.

Pozno že, ko je pripravljala Sidra večerjo, sta zaslišala korak in popevko in ob divjem lajanju se je prikazal v vratih človek in pozdravil:

»Dober večer!«

»Dober večer!«

»Kaj ste bili vi oni, ki je lomil skale?«

— je vprašala porogljivo Sidra. »Vstopite!«

»Jaz sem bil.«

»No, vstopite!«

»Če me ne povabi stari, ne vstopim.«

»Pa vstopi!« — je rekel pastir, ne da bi se obrnil, in je pljunil.

Človek je vstopil. Izgledal je zelo mlad, bil je majhen, lep ko mesec, bel, imel kovinaste oči, ki so prodrle v dno duše, kogar so gledale.

Kljub svojim porogljivim besedam, se je delala le ljubezniva, oči so ji svetlile in zdelo se je, da se je pomladila za pet, šest let. Mladi človek je sedel in se obrnil k stricu Sidru.

»Potreba, stric Sidru, potreba! Povejte mi vi, ki ste bistri ko orel, ali je namno, lotiti se česar koli, ako je potreba. Ali je namno ali je pametno?«

»Pametno.«

»Pametno! Prav. Poslušajte, stric Sidru, jaz sem po poklicu lovec. Lovec! Prav. Toda od lova ni mogoče živeti.«

»A jaz znam tudi kaj drugega!« je vzkrikel nato, dvignil odprto roko in z drugo štel prste, govoreč: »Jaz sem kamnosek, tesar, mizar, lovec, vse sem! In živim dobro, veste, stric Sidru, dobro živim.«

Stric Sidru je tišal, Sidra je pa z očmi požirala mladeniča. Kar naenkrat se je obrnil in jo motril z onim kovinastim pogledom, da je zardela, a še vedno se je menil s pastirjem, govoreč:

»Dobro živim, le še žena mi manjka. Ali bi mi dali svojo hčer, stric Sidru?«

»Norec!« je rekla Sidra in se zasmejala.

Stric Sidru se ni niti zasmejal.

□ Uradne ure na tajništvu Jugoslov. strokovne zveze na Aleksandrovi cesti bodo od 20. do 28. avgusta dopolne ob pol 11 do 12 in popoldne od 17 do 18.

□ Duhovne vaje za duhovščino lavantinske školije so se pričele včeraj ob 17 v Dijaškem semenišču. Duhovne vaje, ki bodo trajale do petka jutraj, vodi č. g. Tavčar, lazarist iz Celja.

□ Ljubljanska radioodajna postaja. Kakor pravijo naši mariborski amaterji, se dosedanja poskusna oddajanja novo zgrajene ljubljanske oddajne postaje v Mariboru popoldne prav dobro, da celo odlično čujejo. Zvečer pa nastopajo hude motnje. Sporedna oddajanja se bodo pričela s 1. septembrom.

□ Poroke. V preteklem tednu so se poročili: Rudolf Rues, uslužbenec pri davčnem uradu, z gno. Josipino Bregantovo, kuharico; Josip Debevc, lončar, z gno. Regino Motala, kuharico; Avguštin Nerat, zidar, z gno. Marijo Vertočnikovo, delavko; Karol Lupinc, strojevodja, z gno. Alojzijo Postružnikovo, šiviljo; Avgust Robič, posestnik, z gno. Justino Polajevjo, zasebnico; Matija Zorec, mag. sluga, z gno. Josipino Gošnjakovo, kuharico; Leonhard Miklavc, delavec, z gno. Romano Krainerjevo, služkinjo; Karol Klasinc, elektrotehnik, z gno. Marijo Dolencevo, komtoristino; Alojzij Zidarič, davčni ekssekutor z gno. Matildo Zupantičevjo, prodajalko; Martin Partljič, trgovski uslužbenec, z gno. Štefko Leberjevo, šiviljo.

□ Državno žensko učiteljske. Ponavljalni izpiti se začnejo 27. avgusta ob 8 dopoldne; za prošilke za prvi letnik 29. avgusta ob 8 zdravniška preiskava in eventuelni izpiti. Vse drugo je razvidno iz objav na deski pred ravnateljstvo pisarno. Sprejemanje učenk v posamezne razrede ženske vadnice bo 1. septembra od 9—12 dopoldne.

□ Na deški meščanski šoli v Mariboru bodo v ponedeljek in v torek, dne 27. in 28. avgusta razredni (ponavljalni), naknadni završni in privatni izpiti, vselej od 8 do 12 in po potrebi od 14 do 16. V četrtek in petek, dne 30. in 31. avgusta je vselej od 8 do 12 vpisovanje za šolsko leto 1928-29. Vpisati se mora ponovno vsak učenec kateregakoli razreda, tudi če se je že vpisal koncem leta. Pri vpisovanju mora radi ministrskega odloka vplačati vsak učenec v fond za zdravstveno zaščito učencev znesek 20 Din. Od plačanja tega zneska so oproščeni le oni učenci, ki se izkažejo s potrdilom pristojnega davčnega urada, da so v zmislu zakona o takšah siromašni. Zavod sprejema v zmislu sklepa krajevnega šolskega odbora zunanje učence tudi letos v neomejenem številu. Vsak tak učenec se mora pa pri vpisovanju izkazati s potrdilom, da je ali vplačal pri mestni blaginji šolnino v znesku 200 Din, ali pa da je bil plačala oproščen. Učenci, katerih roditelji imajo službo ali dnevni opravke v mestu, so oproščeni plačevanja šolnine, če tudi stanujejo zunaj mesta. V soboto, dne 1. septembra je ob 9 šolska maša in po maši ureditev učencev po razredih. Učenci se zberejo pol ure pred mašo na šolskem dvorišču. V ponedeljek, dne 3. septembra je ob 8 pričetek pouka. — Ravnateljstvo.

□ Karambol. Včeraj jutraj ob 7 se je vozil na motorju v smeri proti Rušam inž. Vladimir Rudolf. V bližini železniškega prehoda v Studencih, nedaleč od delavnice državnih železnic je hotel prehiteti strojevodjo Jožeta Vauk, ki se je vozil na kolesu v isti smeri proti Rušam. Nesreča je hotela, da se je to prehitovanje izvršilo na ovinku, radi česar inž. R. ni mogel opaziti preteče nevarnosti. Iz nasprotni strani je namreč privozil mestni avtobus, ki ga je šofiral Ivan Rohel in ki je bil čisto nabasan s potniki. Karambol je bil neizogiben, ker je motor vozil z brzino 40 km na uro in so bila vsa prizadeta. Da bi se karambol preprečil, zamen. Šofer mestnega avtobusa je še v zadnjem trenutku skušal izogniti se nevarnosti s tem, da je krenil na desno do plotu, ki je tam v bližini; pri tem pa je avtobus zadel 45 letnega delavca Adolfa Jaga iz Soštanja, ki je šel v isti smeri z avtobusom tik ob plotu, in ga treščil s takšno silo ob plot, da je revež takoj padel v nezavest. Pri padcu je dobil težke nožranje in zunanje poškodbe, posebno na glavi, ki je v trenutku bila vsa krvava. Prepeljali so ga v bolnico. Motor pa se je z vso silo zariil pod avtobus, pri čemer je inž. Rudolf padel z motorja in ostal docela nepoškodovan. Pač pa se je motor precej polomil, na mestnem avtobusu pa so se spredaj pobile šipe na obeh svetilnikih. Pasazirji, ki so se vozili z avtobusom, so se ob nesreči zelo prestrašili; nekateri so takoj poskakali z avtobusa, ki ni nadaljeval vožnje, dokler ni prišla na lice mesta komisija. Krivda radi karambola, ki bi mogel imeti v danem slučaju vse težke posledice, zadene po izpovedbah prič inž. Rudolfa, ker je vozil prenapeto in sicer z brzino 40 km, dočim je na omenjenem ovinku dovoljena in dopustna kvečjemu brzina 10 do 15 km.

□ Razpis. Ravnateljstvo mestne plinarne razpisuje mesto učitelja kuharja s plinom. Ista bi imela nalogo odjemalce plina, ki na to reflektirajo, poučiti v kuharju s plinom. Reflektantinja mora biti inteligentna, po možnosti učiteljica z gospodinjstkim tečajem. Plača po dogovoru. Natančnejši pogoji pri ravnateljstvu plinarne. Tozadevne prošnje je odposlati najkasneje do konca avgusta na ravnateljstvo mestne plinarne.

□ Dr. Fran Toplak ne ordinira do 10. septembra.

□ Primarij dr. Černič zopet redno ordinira.

Celje

□ Zivahna nedelja v Celju. Čeprav Celje radi svoje centralne lege med znamenitimi zdravilišči preko celega poletja kaže izredno prometno lice, je vendar prošla nedelja glede prometa nadkriljevala vse dosedanje. Okoli poldneva je bilo mestno podobno miravljšču in čuditi se je, kod se je namerak nabralo toliko naroda. Predvsem so bili tu hmeljski obiravci in obiravke, tipičen pojav vsakoljetnega avgusta. Na stotine in stotine jih je bilo nekani slabe volje sicer radi nemarnosti Hmeljskega društva, ki se ni pravočasno pobrigalo za polovično vožnjo, vendar polni upanja, da bo za služek dober. Več tisoč občinstva je privabil v Celje tudi letalski dan, ki ga je za to nedeljo priredil na bivšem vojaškem vežališču v Levcu celjski aeroklub »Naša krila«. Velikanska udeležba na tej prireditvi kaže, kako veliko zanimanje vlada v javnosti za razvoj in stanje letalstva. Zato je tembolj neodpušljivo, če aranžerji take prireditve ne pazijo na to, da bodo posestniki resnično tudi prišli na svoj račun. Ne glede na skrajno zanikrno organizacijo prireditve je treba poudariti, da smo v vprašanju programa pričakovali neprimerno več. Letalskega dneva so se udeležili trije avijoni tipa »Potez«, ki pa radi slabega terena sploh niso pristali. Pristala sta samo dva Brandenburga sta radi neplaniranega letališča kaj kmalu stopila iz akcije. Enemu so se polomila zadnja krila, drugi je imel defekt na rezervarju. Bilo je slišati mnogo upravičene kritike na račun odbora aerokluba in skrajni čas je, da dobi celjski aeroklub odbor, ki bo za tako organizacijo tudi dovolj reprezentativen in mu bo mogoče že radi avtoritete odbornikov apelirati na sodelovanje vse javnosti.

□ Samoumor na Vranskem. Na Vranskem se je obesil Jakob Grohar, finančni respicijent v pokroju, radi melanholije in najbrž tudi radi silno neugodnega gnetnega položaja, iz katerega ga ni rešila nobena prošnja, katerih veliko je poslal na vsa mogoča mesta. Pomanjkanje zavoda za umobolne in pomanjkanje večjih fondov za podporo revežev vidimo tudi v tem žalostnem primeru.

□ Državna meščanska šola v Celju. Ponavljalni izpiti za vse razrede se pričnejo v torek, dne 28. avgusta ob 8. Končni (završni) izpiti bodo v sredo, dne 29. avgusta. Pričetek ob 8. Vpisovanje za vse razrede je v petek, dne 31. avgusta ob 8 do 12. Učenci, ki se vpišejo v I. razred, naj prinesejo s seboj izkaz o šolskem napredku, kratki list, domovnico ter potrdilo o cepljenju koz. Sprejemajo se učenci, ki so uspešno dovršili štiri razrede osn. šole. Učenci pa, ki žele obiskovati II., III. in IV. razred, se morajo vsi nanovo vpisati, čeravno so že bili vpisani ob koncu šolskega leta. Pri vpisu morajo predložiti zadnje šolsko spričevalo. Vsi učenci vseh razredov plačajo pri vpisu vnaprej 20 Din za zdravstveni fond. Te takse so oproščeni siromašni učenci, ki pri vpisu predložijo ubožno spričevalo, ki ne sme biti nad eno leto staro. Služba božja bo v ponedeljek, dne 3. septembra ob 8, 4. septembra pa se prične redni pouk.

Ježica pri Ljubljani

Za poročelce v Gor. Jezera je občinski svet na zadnji seji sklenil prispevati 500 Din.

Telefon končno vendarle dobimo. Pred dnevi se je mudil na tukajšnji pošti zastopnik poštne ravnateljstva in ukrenil v to svrhu vse potrebno. Ravnateljstvo je tudi že uradno sporočilo poštnemu uradu, da se prične telefonska proga na Ježico v kratkem graditi. Doslej je prijavljenih sedem naročnikov.

Trbovlje

Poskušan samoumor. V soboto 18. avgusta si je pogljal kroglo v prsa upokojeni rudniški železničar Peter Spilek. Prepeljan je bil v bolnico, njegovo stanje pa je kritično. Usmrtiti se je hotel baje zaradi tega, ker se je bal, da mu bo odpovedano stanovanje.

Novo mesto

Zopet požar v Smolenji vasi. V noči na sredo je neznan storilec zažgal dva svinjaka posestnika Bojana. K sreči sta bila oba prazna. Vaščani so bili takoj na nogah ter z vso vneto požar omejili, tako da ni segel do sosedu Jožeta Naglja. Če bi se to zgodilo, bi bila nevarnost, da pogori polovico vasi. Zlobneža zasledujejo orožniki.

Občinske volitve v občinski zastop. Smihel-Stopiče se bodo vršile 23. septembra. Vloženih je osem kandidatnih list.

Občinsko pot od državne ceste v Vinjo vas in Podgrad je na prošnjo občinskega odbora pregledal g. stavbeni svetnik ing. Ahlfeld ob navzočnosti župana Brulca in občinskega poslanca dr. Česnika. Za prepotrebno popravilo te občinske poti je občinski odbor dovolil podporo 20.000 Din s pogojem, da ostanek za popravilo prispevajo zainteresirani. Prvi obrok 10.000 Din je občinskemu odboru občine Smihel-Stopiče že nakazan. Drugi obrok prejme občina, ko bo pot popravljena.

V Birčni vasi je dogotovljena kapnica beneškega sloga, ki se je zgradila s podporo občinskega odbora in higijskega zavoda v Ljubljani. Vaščani so pri gradnji pridno sodelovali z delom in vožnjami.

Klanec med Podturnom in Seli v Topliški občini je bil nujno potreben prestavitve. Te dni sta trasirala novo cestno progo ing. Fink in Janežič, katere je odposlal na lice mesta občinski odbor.

Ormož

Utonil je pri kopanju v Dravi krojaški učenec Albert Rajh. Letos je to že druga žrtev nevarne Drave.

Zagorje ob Savi

Za sobotno sejo občinskega sveta je vladalo v vseh slojih največje zanimanje. Na dnevnem redu so bile volitve v posamezne odseke ter razdelitev podpor posameznikom ter stavkajočim steklarjem. Na splošno začetje so se vse stranke, tudi komunisti, sporazumeli, tako da je dobila vsaka stranka po enega člana v posamezne odseke. Od SLS so izvoljeni v finančni odsek bivši gerent Prosenc, v gradbeni g. Hrstelj, v socialni g. Flisek in v ubožni g. Šitar. V krajni šolski svet Zagorje pa g. Prosenc (SLS), Repovž Martin (komunist), Čobal (socialist) in Grčar (demokrat). V šolski svet Toplice pa Flisek (SLS), Regancin (komunist), Ludoviko (socialist) in Bajcar (demokrat). Steklarjem se je na predlog g. Fliseka (SLS) dalo 10.000 Din podpore. Tako se je vršila prva seja novoizvoljenega občinskega odbora, v katerem je večina devetih demokratov v manjšini, in opozicija, 16 po številu, v večini.

Ptuj

Jesensko vpisovanje učencev v vse razrede deške meščanske šole se bo vršilo od 30. avgusta do 3. septembra od 8 do 12 v ravnateljski pisarni (Panska ulica 5, I.). V I. razred se sprejmejo učenci, ki so dovršili 4. šolsko leto na osnovni šoli z dobrim uspehom. Ti učenci naj pridejo k vpisovanju v spremstvu staršev in naj prinesejo s seboj izpričevalo ljudske šole, odnosno izkaz o napredku, in izpisek iz krstne knjige. Po naredbi mora plačati vsak učenec, ki se vpiše v katerikoli razred, 20 Din naprej za »Fond za zdravstveno zaščito dece«. Oproščeni so samo siromašni učenci, za kar morajo prinesiti potrdilo davčne oblasti. Roditelji, ki iščejo za svoje sinove, učence deške meščanske šole, dijaških stanovanj s popolno oskrbo, se morajo tozadevno informirati pri ravnateljstvu, ki vodi evidenco o primernih in priporočljivih dijaških stanovanjih. Ponavljalni izpiti se bodo vršili 28. in 29. avgusta.

★

Dobrepolje. (Požar.) Dne 17. avgusta ponoči je udarila med nevihto strela v hišno poslopje kmetalega posestnika Janeza Znidaršiča iz Podgorice 22 in vpepelila hišo, hlev in svinjake. Škoda se ceni na Din 12.000. Ker je ogenj zaradi sene, ki se je nahajal v podstrešju, hitro objel vse poslopje, je še čudno, da se je rešila družina in živina brez poškodb in brez tuje pomoči. Presenetljivo je bil pri tej nesreči prizor, ko je mati našla svojega še ne eno leto starega otroka v povojih pod konjem pod malim 10 korakov od pogorišča oddaljenem kotelcem popolnoma nepoškodovanega. Kako potrebna je napeljava že dolgo pričakovanega vodovoda, se je pokazalo zlasti ob tej priliki. Dve brizgalni sta bili kmalu na mestu pogorišča, a gasiti nista mogli, ker ni bilo vode.

Vojnik (Meščanska šola). Vpisovanje se vrši 30. in 31. avgusta od 8 do 11 za vse razrede. V I. razred se sprejmejo učenci z dovršenim 4. ali višjim razredom (oddelkom) osnovne šole. Za vso okolico in starše velikega pomena je, da se v tem letu izpopolni meščanska šola v Vojniku. S pričetkom šolskega leta se otvori tudi 4. razred. Vsi revnejši učenci dobijo učne knjige brezplačno v šoli. 3. septembra je šolska maša, gojenci in gojenke se zbere pred osmo v šolskih sobah. Druge važne za-

„Izbrala sem“

pravi razumna Mica. „Med vsemi snubci tistega, ki mi je prinesel RADION. On misli na to, da sebi in meni olajša življenje, kot to dela RADION pri perilu. Z RADIONOM ni več mučnega pranja in mencanja, ker pere sam.“

Varuje perilo!

deve so objavljene na oglasni deski v veži meščanske šole.

Radomlje (Poroča). Poročila sta se 19. avgusta v Kamniku g. Ivan Ilinč, železniški uradnik, z gdnjo Mici Lukovšek iz Radomlja.

Borba papirničarjev

Po izbruhu stavke v Vevčah v četrtek, 16. avgusta, je inspektor dela na predlog Jugoslovanske strokovne zveze sklical razpravo za novo kolektivno delovno pogodbo za vse papirniško delavstvo v soboto dopoldne. Zastopniki papirnice in Zveze industrijcev so forisali konec stavke in likvidacijo sporov, zaradi česar je stavka izbruhnila. Z ozirom na to so zastopniki delavstva zahtevali, da inspektor dela slučaj krivične premestitve takoj popoldne preišče in izreče svojo sodbo. V enem slučaju se je dosegel sporazum. Pogajanja se je sklenilo nadaljevati v ponedeljek 20. avgusta ob 3 popoldne.

Ob 5 popoldne so preiskali slučaj krivične premestitve delavca Malenška na lice mesta inspektor dela g. inž. Baraga, zastopnik Delavske zbornice tajnik Uratnik in zastopnik Zveze industrijcev inž. Šuklje. Ugotovili so, da omenjeni delavec nezgode ni zakrivil in ostane na svojem službenem mestu.

Delavstvo je bilo s tem pomirjeno in je sklenilo konec stavke. V ponedeljek ob 6 zjutraj so stroji zopet stekli.

V nedeljo 19. avgusta se je vršil v Društvenem domu v D. M. v Polju veličasten shod, na katerem je poročal tov. France Žužek. Delavstvo je soglasno odobrilo postopanje zaupnikov in organizacije in jim izreklo popolno zaupanje in poverilo.

Včeraj so se pogajanja nadaljevala. Ze iz dosedanjega poteka je očividno, da čaka papirničarje še trda borba, kljub temu, da so njihovi predlogi zares minimalni z ozirom na gospodarski položaj Združenih papirnic. Papirnice se niso rekle zadnje besede in se bodo pogajanja v petek popoldne v Vevčah nadaljevala. Papirničarji so enotni in pripravljeni na vse.

Polzvedovanja

Zlato uro z veržico je našel dne 15. t. m. pred cerkvijo v Smrečah, fara St. Jošt, g. Matevž Stilič, Ziri 74.

Prireditve in društvene vesti

Vaska objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 pr. vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Seja stolne pravice je nocoj ob 8 pri g. predsedniku (Mestni trg 19-III).

Sport

Trening podveznega moštva. Na prostoru SK Ilirije se vrši danes v torek ob 18 trening podveznega moštva, sestavljenega z igralci ljubljanskih klubov. K prihodnjemu treningu v četrtek ali petek bo skušal pritegniti LNP tudi mariborske igralce. Ali se igra vrdelejo v Subotico v Ljubljani ali v Subotici, JNS še vedno ni odločil, čeprav bi bil za to radi priprav in reklame pač že skrajni čas.

SK Ilirije, nogometna sekcija. — Danes, v torek trening s podveznim moštvom. Poleg igralcev, ki jih poziva na trening podvezni kapetan, naj bodo točno ob 17.45 v garderobi igralci Kreč, Strehovec, Dekleva, Bergles, brata Černe, Rihar. — Načelnik.

Radio

Poskusi ljubljanske radio-postaje so v splošnem pokazali zelo lepe rezultate. Večinoma po celi Sloveniji, zlasti na bivšem Kranjskem, se da poslušati Ljubljana z navadnim detektorskim aparatom. Pri montažah detektorskih aparatov, ki jih te dni izvršuje po deželi Radio-postaja, se je pokazalo, da se slihojo povsod na detektorske aparate, dobavljene in montirane od Radio-postaje, tudi inozemske postaje, zlasti Budimpešta, Dunaj, Milan in Bratislava. Seveda je treba za to dobrega kristala in dobre antene. Celotna taka sprejemna naprava s fino slušalko Telefunkom stane pri Radio-postaji 470 Din, montaža stane še okrog 50 Din in eventuelni potni stroški, če naprava ni v Ljubljani. Prav tako dobavljajo in montirajo Radio-postaja vse druge aparate in potrebščine.)

Pri poskusi se je ugotovilo, da se zlasti proti gorenjski strani radio-valovi zelo ugodno širijo, medtem ko se proti Dolenski nekoliko slabše. Naravnost presenetljivi so podatki iz Nemčije, kjer slišijo našo postajo z malimi aparati boljše kot svoje lastne postaje.

Na tem mestu se vljudno zahvaljujemo vsem radioamaterjem, ki so nam poslali poročila o sprejemu. Zlasti smo hvaležni za vse kritike in prosimo še nadaljnjih.

Poskusi se bodo ta teden zopet nadaljevali. Danes, v torek, se vrši oddaja od 11 do pol 12 dopoldne in od 8 do pol 4 popoldne.

Sreda, 22. avgusta.

Zagreb: 20.35 Koncert. sopranski solospjevi in klavir. — Breslau: 20.30 Simfonični koncert. R. Strauß: Smrt in poveljanje. — Zador: Ogrske variacije. — Mracek: Variet. — Praga: 19.15 Koncert godbe na pihala. — 20.10 Operetna glasba. — Leipzig: 20.15 Irske narodne pesmi. — 21. Zabavna prireditve. — Stuttgart: 20.15 Dunajski večer. — Bern: 21. Orkestralna glasba, vmes vijolijske točke. — Katowice: 20.30 Komorni koncert. — Bruno: 21 in 22.15 Prenos koncerta iz razstave. — Rim: 21 Instrumentalni in vokalni koncert. — 21 »Gospod senator, veselogra v 3 dej. — Berlin: 20.30 koncert. — 22.30 Laska glasba. — Dunaj: 11 Koncert. — 16.15 Popoklanski koncert. — 21.05 »Nočni žvajc, burka v 1 dejanju; nato plesna glasba. — München: 19 koncert pesmi. — 20 Simfonični koncert. — Milan: 20.50 Laska glasba. Budapest: 17.45 Ciganska glasba. — 20 Simfonični koncert.

Sveta življenje in vrvenje

V „Rdečem šotoru“

V svojem petem članku opisuje profesor dr. Behounek življenje in razpoloženje ponesrečencev Nobilove ekspedicije na ledeni plošči v »Rdečem šotoru«:

Ves svet je osredotočil svojo pozornost na mali šotor, ki je bil izgubljen v ledeni puščavi »Packa« (plavajočega ledu) in zvezan z ostalim svetom samo po elektro-magnetičnih valovih ter znan po anilinovih trakovih, ki jih je Biagi pritrdil nanj, da bi bil za letalo bolj viden, pod imenom »Rdeči šotor«. Dolge tedne je živel v njem po odhodu Malmgrenova šest, pozneje pet mož, življenje polno pesimizma in bornega upanja. Ledeno ploščo, na kateri je stal šotor, so gnali polarni vetrovi sedaj sem sedaj tja in je bila vsak hip dana možnost, da jo zaneso v širni ocean ali pa do obali Franc Jožefove dežele, kamor ne more dospeti noben ledolomilec in nobeno letalo. Morje je glodalo revno malo ploščo od spodaj, sonce jo je tajalo od zgoraj in onih par mož, ki je zanje ta plošča pomenjala svet,

Prof. dr. Christian Eijkmann.

Glavni holandski učenjak, praznuje te dni svojo 70-letnico. Eijkmann je izčrpan raziskal bolezni tropskih krajev, znano pod imenom »Beri-Beri«; razen tega se ima človeštvo njemu zahvaliti za nauk o vitaminih, to so organske hranilne snovi, ki jih vsebuje sveža rastlinska hrana in ki so za življenje neobhodno potrebne.

so vsako jutro s strahom opazovali in računali, koliko njihove opore je izginilo in kdaj jo bo treba zapustiti in si poiskati druge, ki bo morda nekaj dni dlje držala.

Kakšno razpoloženje je bilo pri ljudeh, ki so po strašnem udaru ob led ostali živi, si je lahko misliti. Prvi trenutek nas je prevzelo veselje, da smo ostali živi, potem pa optimistična misel: blizu kopnega smo, ljudje vedo, v kateri smeri smo se vračali s severnega tečaja; morda je Wilkins s svojim letalom še v Green Harbourju; najti nas morajo v par urah. Potem se je oglasilo vprašanje: Kaj bom jedli? V poveljniški kabini so bili samo aparati in nikakih živil; na ledu ni nikakih možnosti za prehrano; v morju, ki smo

ga videli skozi odprte razpoke v ledu, ni bilo nikakih rib; kopno je blizu, toda za nas nedosegljivo. Te misli so povzročile reakcijo.

In potem smo našli živila, ki so jih bili preje kot težino zmetali z zrakoplova ali pa so sama izpadla. Malmgren jih je zapazil prvi — in takoj se je vrnilo upanje. In v znamenju te mene med upanjem in pobitostjo je potekalo vse naše življenje na ledeni plošči.

Naš radio, majhna vojna postaja 25 Watov z akumulatorji, sprejemna postaja in suha baterija so ostale nepoškodovane. Biagi je še tisti dan spravil vse v red in že popoldne 25. maja smo slišali visoki, tožeči zvok SOS in ostala naznanila, ki so se nanašala na naš položaj. In zvečer smo že bili zbrani v šotoru, ki se je kasneje imenoval »Rdeči šotor«. Po 55urni vožnji in vsem, kar je sledilo, smo globoko zaspali. Zjutraj pa nas je Mariano mirno in hladnokrvno odvedel na delo. Iskali smo po ledu in snegu predmete, ki bi nam mogli služiti; pobrali smo vsak drobec pemikana, misleč, da nam more podaljšati življenje za en dan. Delali smo slabo, ker nismo bili vajeni okolice, kjer strši plošča poleg plošče, obdana z globokim snegom ali tenkim ledom ali z razpokami, preko katerih smo morali skakati. Šli smo mimo mrtvega trupla nesrečnega Pomelle, ubogega tovariša, ki je našel smrt izvršujoč svojo dolžnost in ležal sedaj z obrazom v snegu med razbitinami motorne kabine. Poizkušali smo nad njim napraviti streho, ki naj bi ga ščitila, ko ni bilo usmiljene zemlje, ki bi ga sprejela v svoje varstvo. Pri tem se nam je neprestano vsiljevala misel, kdo je srečnejši: mi ali on? Toda delo nam je take misli pregnalo, življenje je zmagalo nad pesimizmom in mislijo na smrt. Zbrali smo se zopet v malem šotoru in sedeli tesno drug ob drugem okoli posode za bencin, v kateri je Malmgren kuhil pemikan, prvi pemikan, ki smo ga zajemali in jedli vsi iz iste skodele. Vsak je dobil svoj točno odmerjeni delež; jed je imela nenavaden, neprijeten okus; na skodeli so visele lepljive kaplje, saj smo z njo zajemali naravnost iz bencinove pločevinaste posode. Tako smo si pokapljali in zamazali svoje dotlej čiste polarne obleke. Kaj naj bi bili storičili? Hoteli smo živeti in mirno pili in prihodnjič se že nismo nad ničemer izpodtikali in z vsem danim potrpeči.

Potem je Malmgren z obema častnikoma Marianom in Zappijem odšel; prevzela nas je za čas pobitost, kakor vselej, kadar se ekspedicija deli. Toda potem smo se tolažili, da bodo dospeli in da bo morda tudi nam hitreje došla pomoč. Znova smo začeli upati in živeli dalje. Radio je vsak dan dajal svoje signale, Biagi je vsak dan nekaj kratov hitel od oddajne postaje na sprejemno postajo. Toda vsak dan znova je odložil slušala z istim neizpremenljivim: »Nič ni slišati.« Potem nas je znova prevzemal obup in čakali smo samo še na večerna naznanila iz San Pavla, rimske oddajne postaje, ki nam je naznanjala, da se pomnožne akcije začenejo, da se odpravlja celo veliki Larsen, Amundsenov polarni pilot, da nas gre iskat. Na dnu srca je oživelo novo

upanje: Morda ne bodo iskali samo po zapadnem pasu, kjer nas morajo po zadnjem napadnem poročilu »Italije« domnevati, marveč bodo prodirali tudi dalje proti vzhodu ob severni obali Spitzbergov in nas morda našli.

In potem nam je radio iz San Pavla nenadoma naznanil — bilo je prve dni junija — da je neki amater na kratki val v Arhangel-sku slišal naš brzjav, pol pravilno, pol pa spakedrano. To je dalo Biagiju novo veselje do dela. Znova je poslal signal SOS in naznanilo, da se nahajamo blizu otoka Fojn; ves dan je brzojavljaj, vsako uro klical, dokler nas ni objel strah za usodo naših akumulatorjev.

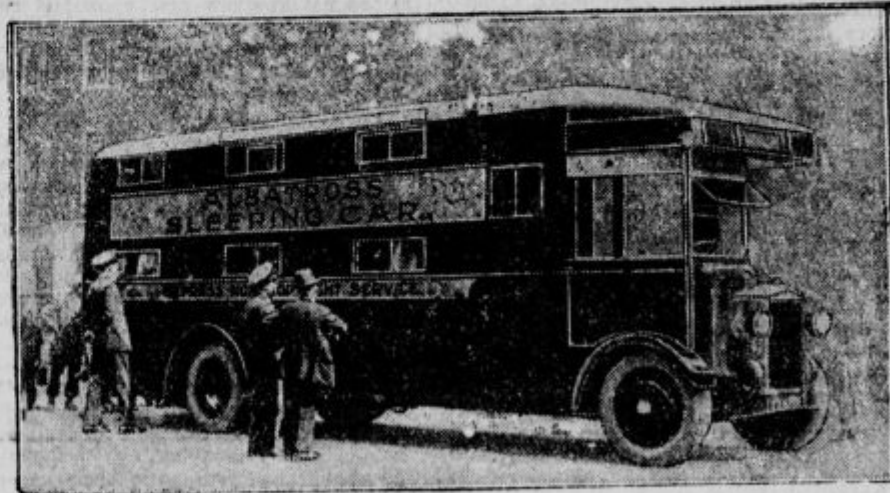
In potem je prišel nezabni 7. junij: »Citta di Milano« nam je javila, da nas sliši. Zveza je bila obnovljena, moralno stanje ponesrečencev, ki niso obupali niti tedaj, ko je odpo-vedoval radio, ni moglo poslej več pasti.

Prof. Behounek zavrača vesti, ki so jih razširjali nekateri viri, o razprtijah v Rdečem šotoru, o polarni psihozi in blaznosti, ki naj bi se bila polastila ponesrečencev, hvali zadržanje vseh članov in nadaljuje:

Gotovo so prišli trenutki pobitosti, prevzemal nas je strah, ko so se pod dihom polarnih vetrov odpirali novi kanali, ko se je površina naše plošče tajala in je naš šotor zalila voda, ko nam je nezadostna obutev razpadla v cunje, ko so moji tovariši oboleli na gnetilni mrzlici in revmi, ko se je ponesrečeno Lundbergovo letalo, ki je bilo naše upa-

Poškodba na pomorskem čolnu »F 14«. Nasa slika nam kaže, kakšno rano je zaskel s svojim rilcem italijanski torpedni rušilec podmorske čolnu »F 14«, ko sta pri vajah po neprevidnosti trčila skupaj. Kljub zevajoči poškodbi, pa voda ni zalila vseh prostorov, marveč so povzročili smrt posadke šele razvijajoči se klorovi plini.

Avtobus kot spalni voz. Na progi London—Glasgow so uvedli reden promet s spalnim avtobusom. V vozu ima potnik vse ugodnosti prvega razreda na brzovlakih: priliko za spanje, okrepčila in toaletni prostor; tudi brzina je ista. Voznina pa znaša toliko, kakor za III. razred na železnici. Avtobus ima dva krova. Vožnja na njem je neprimerno lepša nego na železnici in je že danes gotovo, da bo avtobus na vsaki progi, kjer se bo uvedel, pritegnil nase večino potnikov in delal tako železnici občutno konkurenco.

nje, ko so slednjič megle ovirale letalce, da bi mogli priti k nam, dočim so vetrovi gnali našo ploščo vedno dalje proti vzhodu in s tem proti odprtemu morju. Pri vsem tem pa smo bili še daleč od polarne psihoze. Ko je Lundbergh postal naš neprosto voljni tovariš, je občudoval naše duševno stanje in bil sam mnogo bolj pobit nego mi, kar je seveda umljivo: saj je prišel reševati, pa je sam ponesrečil.

Pisatelj, ki se mu samo piše

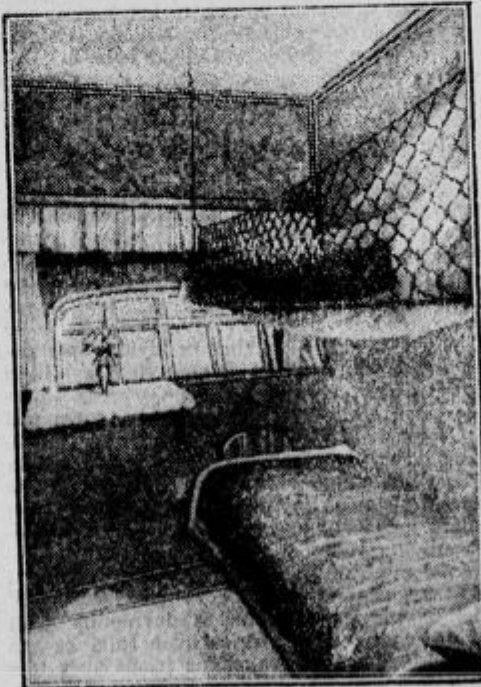
Večina pisateljev ustvarja zelo težko; stavek za stavkom oblikujejo z naporom vseh sil, kakor bi pisali s srčno krvjo. So pa drugi pisatelji, ki se jim kar samo piše, ki jim roman, drama ali povest ne delata večje težave kakor komu drugemu najnavadnejše pismo. Med

te spada kot prvi med prvimi angleški pisatelj Edgar Wallace. Njegova plodovitost in delavnost ne poznata nobenih meja. Vsakih 14 dni objavi nov roman, vmes napiše par gledaliških komadov in filmskih rokopisov, ki mu jih kar trgajo iz rok, in da je mera polna, piše za različne dnevnikarje in tednike svoje slovite »short stories«, ki so na mojstrski način urezane za angleški okus. Vsi ti spisi so zajamčeno lastno Wallace-ovo delo in doslej si še nobena anekdota ni upala trditi, da ima Wallace literarno pisarno, kjer se pišejo njegova dela, kakor se je to svoj čas pripovedovalo o Dumas-ju star. in Scriberju. Po splošnem mnenju potrebuje Wallace za roman ali gledališko igrano teden dni in zasluži letno 50.000 funtov šterlingov. Wallace svojih del ne prodaja, marveč jih s svojo ženo, ki je nekak njegov upravni šef, sam izdaja in zalaga sam spravlja v promet. »Dolgo časa«, pripoveduje Wallace sam, »sem delal za druge, predno sem se naučil delati zase. Moj prvi veliki uspeh »The Ringer« je vrgel mojemu založniku 20.000 funtov šterlingov, meni samemu pa samo 6000. Ali je tega treba?« Tačas igrajo tri Wallace-ove komade v Londonu, obenem pa so na turneji tri njegove lastne gledališke družbe. Samo njegovi gledališki prejemki znašajo tedensko 3000 do 4000 funtov. K temu pridejo še dohodki od romanov, »short stories«, filmskih rokopisov in časnikarskih del. Vsekakor dela Wallace tod in tam tudi z izgubo. Tako ga je vročina pripravila ob več tisoč funtov, ker ni mogel delati.

Doslej je Wallace napisal približno 140 romanov, pol dvanajststotice gledaliških iger, 200 do 400 kratkih povesti »short stories«, skupaj približno devet milijonov besed. Sam pripoveduje: »Neki založnik je nekega četrtega popoldne izjavil, da bi rad objavil kak moj roman, ki bi obsegal 70.000 besed. Rokopis bi moral biti v ponedeljek opoldne v tiskarni. Lotil sem se dela in pisal, to se pravi narekoval po 17 ur dnevno. Moja žena je oskrbela korekturo in »Tuja grofica« je bila v ponedeljek zjutraj v tiskarni. Če mi hoče kdo pokloniti kak dar, prosim za izvod tega romana, ki bi ga rad bral. — Največ časa je zahteval »The Gunner«; več tednov. Vsekakor sem pisal tedaj obenem še »The Flying Squad«, in to kot roman in kot gledališki komad, razen tega pa še dramo »Mož, ki je menjal svoje ime«. Za novelo rabim par minut po kosvil ali po južini.«

Stara in nova dunajska justična palača. Na mestu stare dunajske justične palače (na levi), ki so jo ob lanskih nemirih zažgali, zgrade novo justično palačo po načrtih dunajskega arhitekta H. Rieda.

Potniški prostori na »Zeppelinu«. V Friedrichshafnu dovršujejo zadnja dela na orjaškem novem zrakoplovu »Graf Zeppelin«, ki je določen za potniški promet. Kako udobno bo poskrbljeno za potnike, nam kažejo slike. Od desne na levo: kuhinja z zgolj električno kurjavo, potniška kabina podnevi in isti prostor ponoči.

Pridobivajte novih naročnikov!

Za duha in srce

Kongres „Pacis Romanae“ v Cambridgeu

(Od našega dopisnika.)

Cambridge 15. avgusta.

Osmi kongres mednarodne katoliške organizacije visokošolcev — »Pacis romanae« — se je vršil v času od 14. do 18. avgusta v Cambridgeu v Angliji. Splošno se je mislilo, da bo na ta kongres zaradi velike draginje v Angliji in zaradi velike oddaljenosti prišlo le majhno število delegatov; toda proti pričakovanju se je kongresa udeležilo nad 250 zborovalcev iz vseh evropskih dežel. Prišlo pa je tudi nekaj delegatov iz Amerike in Japonske. Med vsemi narodi so bili najbolj številni zastopniki Slovinci, ki so poslali 32 delegatov. To imponirajoče število slovaških delegatov se je posebno opazilo in se je pristožno pozdravilo od vsega kongresa. Zastopniki so bili tudi vsi slovaški katoliški narodi razen Slovinci. Hrvate so zastopali trije delegati. Kongresa se je udeležila tudi znana jugoslovanska časnikarica in prosvetna delavka v Londonu, »Slovenčica« sotrudnica Miss Annie Christich.

Kongres se je pričel 24. avgusta. Prvi dan kongresa so zavzela v glavnem poročila posameznih odborov osrednjega odbora. Drugega dne je bilo zborovanje javno. Po sv. maši, ki jo je čital westminstrski kardinal Bourne, se je vršilo svečano zborovanje, na katerem so za pozdravnim govorom M. Bouillogha, predsednika za leto 1928, delegati posameznih narodov pozdravili kongres. Govorili so zastopniki vseh narodov. Jugoslovanski delegat je govoril za delegatom Nemčije, neposredno za njim pa je govoril delegat Francije. Zanimivo je omeniti, da italijanski delegat (pristoten je bil samo eden) ni govoril. Mnenje prevladuje, da ni govoril zaradi tega, ker bi mogel s tem vzbuditi pozornost italijanskih oblasti, ki niso dovolile, da gredo italijanski delegati v Cambridge zaradi tega, ker se FUCI (Federazione universitaria cattolica italiana) ni hotela priključiti fašističkim organizacijam. Zanimivo je, da je italijanska vlada sama omogočila z denarno podporo potovanje zelo številne dijaške delegacije v Pariz na kongres Internationalne dijaške konfederacije (CIE).

Po pozdravih je povzel besedo predsednik, znani angleški književnik, ki je konvertilal iz an-

glikanizma na katolicizem po posredovanju svoje žene, hčerke znane Eleonore Duse. Prečital je svoj predsedniški govor, ki je vzbudil zaradi svojih globokih idej in zaradi nenavadne izgrajenosti pri vseh prisotnih najgloblji vtis. Popoldne se je vršil svečan sprejem v mestni hiši s strani kardinala Bourna. Kardinal se je delj časa razgovarjal z mnogimi delegati, zlasti z jugoslovanskimi, ter se pri tem zanimal za naše razmere, ki jih pozna sam s svojega potovanja po naši državi pred devetimi leti. Po sprejemu je kongres nadaljeval svoje delo v dverani za skupna zborovanja. Na tem zborovanju se je razpravljalo o modernem duhovnem evropskem gibanju s posebnim ozirom na vpliv sodobnega evropskega liberalizma na vzgojo. Po predavanju o tem vprašanju se je razvila zelo živahna debata, v kateri so posamezni delegati referirali o teh vprašanjih v svoji domovini.

Zvečer je skupina angleških katoliških dijakov iz Cambridgea priredila svečan ples. Pred plesom je predavala Miss A. Christich o vzhodnem vprašanju. Predavanje je bilo izredno dobro in informativno. To je bilo najprej prvič, da je inteligenca sodobne katoliške Evrope raznih narodov čula o važnosti in pomenu vzhodnega vprašanja. Bilo je zanimivo opaziti, kako so se zborovalci in drugo občinstvo iz Cambridgea, ki je prišlo na to predavanje, živo zanimali za izvajanja Miss Christicheve. Po njenem predavanju se je razvila debata, na kateri se je govorilo le o naših slovaških zadevah in je kongres že zaradi tega za nas velikega pomena, ker so bili prisotni mnogi kulturni delavci. (Potrebno je ugotoviti, da so bili na kongresu zastopani v glavnem katoliški javni delavci ter da so bili dijaki, zlasti mlajši, v veliki manjšini.)

Pri volitvah se pričakuje velika borba med Španijo in Češkoslovaško. S strani Čehov in Slovinci je posebno v ospredju vseučiliški profesor dr. Dvornik. (Dopis je bil odposlan še pred zaključkom kongresa.) Kdo bo izvoljen, še ni jasno. Bomo pa o tem poročali. Po kongresu odpušajo delegati v Oxford, zatem pa v London.

M. U.

Jakub Deml, češki katoliški moderni pesnik, je praznoval včeraj, 20. avgusta, petdesetletnico svojega rojstva.

Gospodarstvo

KONKURZI IN LIKVIDACIJE.

Konkurz je razglašen o imovini tvrdke: »Srpsko akcionarsko društvo za izradu mašina i vagona«. Belgrad, ki ima tovarno v Kruševcu. Prijavitelj je terjatve do 25. septembra. — Podjetje je bilo ustanovljeno 1923. s kapitalom 5 milijonov Din po družbi »Afebe« (A.-G. für Verkers- und Eisenbahnbefahrt), s katero so se dogodile znane afe.

Likvidacije: Kandis, družba z o. z. v Mariboru.

Zmanjšanje iztovornih rokov na zagrebških kolodvorih. Zaradi prenatrpanosti je znižan iztovorni rok na obeh zagrebških kolodvorih od 24 na 6 delovnih ur, počenši s 16. t. m. Čebelarski kongres se vrši v Skoplju od 25. do 28. oktobra t. l. Udeleženci imajo 50% popusta.

Prenos tovarne gipsa. Tovarna Mavec d. z. o. z. Celje je prenesla svoj obrat iz Laškega v Celje in obenem prešla v last belgajske veletrgovine z barvami Blagoje St. Dimić, Živković.

Preselitev Visoke ekonomske in komercialne šole v Zagrebu. Končno se je Visoka ekonomska in komercialna šola preselila iz vseučiliškega prostora v svojo novo palačo, ki stoji na oglu podaljšane Goskovičeve ulice in Klanične ceste. Ob priliki letošnjega zagrebškega sejma bo v njej razstava narodnih noš in izdelkov.

D. d. za eksploatacijo lesa v Zagrebu objavlja znižanje glavnice od 40 milijonov na 0,8 milijonov dinarjev potom znižanja nominalne vrednosti delnice od nom. 50 Din na 1 Din. Istočasno se zvišuje kapital na 20 milijonov dinarjev, zaenkrat pa se emitira samo 5 milijonov, vplača pa 4,2 milijone. Zato se izda 100.000 novih delnic nom. 150 Din, od katerih se 16.000 porabi za izmenjavo starih na 0,8 milj. znižanih delnic (za 50 starih 1 nova); ostalih 84.000 pa se daje na podpis po tečaju 55 Din (nom. 50). Rok je 29. avgusta. Kakor znano, spada ta družba, ki je ena največjih hrvatskih lesnih tvrdk, v koncern Hrvatske sveopće kreditne banke.

Drugi tir na progi Belgrad—Indija se otvori za promet 1. septembra za tovarne vlake, 15. septembra pa za vse drugo.

Nov naziv Jugočeške. Jugoslovansko-češka tvornica bombažnih tiskanic, d. d. v Kranju je izpremenila svoj naziv v »Jugoslovansko-češka tekstilna industrija«.

LETOŠNJA HMELJSKA KAMPANJA.

Zalec 20. avg. Obiranje se je začelo danes splošno. Pridelek je glede količine razočaral, pač pa je kakovostno prvovrsten. Zadnji dež je uplaval zelo dobro na pomnoženje lupulina. Došlo je že 15 kupcev in še vedno prihajajo novi. Pošte so preobložene z vzorci letošnjega hmelja, ki gredo križem sveta: Češka, Nemčija, Francija, Švica, Španija. Za lažje blago obrobni krajeve se živahno zanima London. Prodaja se prične po 25. avgustu in je danes vse ugibanje o cenah brez podlage.

INOZEMSKA TRZIŠČA.

Zatec, CSR 18. avgusta. Zadruga hmeljskih trgovcev poroča: Položaj za lanski hmelj je miren. Zateški hmelj je dosegel 2050—2200 Kč, najboljši tranzitni poljski in jugoslovanski — 600—800 Kč. V vseh vrstah je že nekaj več ponudbe. Nürnberg, 18. avg. Prejšnji teden je bilo prišlo napredaj 90 bal pri 20 balah dovoza. Povpraševanje je zelo slabo, tranzitni promet je miren. Prispelo je prvih 15 bal novega hmelja iz Tetnanga, ki zadovoljujejo po barvi in kakovosti, vendar je še malo zanimanja zanj in je bilo prodanih le par bal po 2400 mark. Razpoloženje za lanski hmelj je tlačeno. Tranzitni hmelj 40—100 mark, nemški 40—240 mark po znamki in kakovosti.

Nürnberg, 20. avg. (Izv.) Danes je bilo ravnotako mirno poslovanje kakor pretekli teden. Novih dovozov samo 7 bal nove žetve. Promet 10 bal. Tetnanski je notiral 240 mark.

Lesni trg

Povpraševanje na lesnem trgu je še znatno. Tako kupujejo italijanske železnice nežamane hrastove plohe. Vendar so naši producenti utrpeli veliko škodo, ker niso lesa obelili, ko so ga posekali:

tako pa se je zaredila mučica, ki se je sedaj v poletni vročini razširila in uničila velike količine hrastovega lesa v Sloveniji. Na vsak način se mora paziti na to, da se hrast, koj po posekanju obeli, ker se mušice hitro množe in preidejo na drug, zdrav les in tako lahko pokvari in uniči celo skladišče, ker je tak les neporaben. Nemčija išče hrastove frize in stebričke, zahteva pa precizno izdelavo brez beljave (na treh straneh čisto blago, tolerira se samo na eni strani malo, lepo zaraščena grčica), tudi opozarjamo ob tej priliki na to, da je treba polagati nekoliko paznje tudi konzerviranju friz, da ne dobe taninskih madežev. Razumljivo je seveda, da se pri dobri izdelavi blaga dosežejo boljše cene. Nadalje je veliko povpraševanje za bukove obrobne plohe I. in II. vrste, katere išče Španija. V mehkem lesu se išče vsakovrstno blago, pa le paralelno in lepo obdelano. Zadržne čase so bile zaključene večje količine mehkega lesa za Nemčijo, Francijo in Romunijo, tako da je sedaj največ kupčije v mehkem lesu. Veliko povpraševanje je tudi za tramiče (filrje), opaža pa se pomanjkanje blaga, ker so vse večje zaloge v tramiških oddane. Položaj na našem lesnem trgu je razmeroma ugoden za naše predmete, ki pa ne morejo popolnoma izkoristiti položaja, ker primanjkuje vagonov, o tem pa smo že ponovno pisali.

Borza

Dne 20. avgusta 1928.

DENAR.

Devizni promet je bil danes srednji. Največ ga je bilo v Londonu, Curihu, Trstu in Pragi. Razen v devizah Trst in Newyork, kot navadno, je bilo privatno blago tudi za Budimpešto.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi 20. avgusta 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 17. avg.
Amsterdam	—	228.75	—	—
Berlin	—	1356.80	—	1357.70
Bruselj	—	791.77	—	—
Budimpešta	989.50	992.50	991.—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	800.68	803.68	802.18	802.57
London	275.86	276.66	276.26	276.25
Newyork	56.81	57.01	56.91	56.935
Pariz	221.47	223.47	222.47	—
Praga	168.21	169.01	168.61	168.72
Trst	296.55	298.55	297.55	297.50

Zagreb. Amsterdam 2279.75—2286.75, Berlin 1355.90—1358.90, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 800.68—803.68, London 275.86—276.66, Newyork 56.81—57.01, Pariz 221.47—223.47, Praga 168.21—169.01, Italija 296.61—298.61.

Belgrad. Berlin 1355.90—1358.90, Budimpešta 990.90—993.90, Bruselj 790.27—793.27, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 800.68—803.68, London 275.86—276.66, Newyork 56.81—57.01, Pariz 221.47—223.47, Praga 168.21—169.21.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.76, Budimpešta 90.54, Dunaj 73.22, London 25.21, Newyork 519.85, Pariz 20.3025, Praga 15.40, Italija 27.1675, Bukarešt 3.75, Sofija 3.75, Varšava 58.20, Madrid 86.525.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Danes so padli v Ljubljani zaključki v Kred. zavodu po 175, v Trbovljah po 475 in v Rušah po 285. Tendence za vojno škodo je bila danes v Zagrebu evrstejša, v manjši meri kakor v Belgradu; ostali drž. papirji neizpremenjeni. Tržišče bančnih papirjev beleži neizpremenjene tečaje. Med industrijskimi papirji je omeniti dvig Guttmanne, zaradi intervencij, oslabela pa je Nar. šum.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 138 den., Kred. zavod 175—175 (zaklj. 175), Trbovlje 475—475 (zaklj. 475), Vevče 105 den., Ruše 285—285 (zaklj. 285), Kranjska industrijska družba 300 den., Stavbna 56 den., Šešir.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 86.75—87 (zaklj. 87), agrarni 53 den., Vojna škoda ar. 425—426, kasa 425—425.50, avg. 425—426 (426), sept. 429—430, dec. 442—443 (440, 442). — Bančni papirji: Kred. 85 den., Hipo 58.50—59.50, (58.50), Poljo 17.50 den., Jugo 88—88.50, (88.50), Praštediona 940—942.50 (940), Lj. kred. 126—130, Zem. 150 bl. Srpska 146—148 (146, 147), Hrvatska 50 den.; — Ind. papirji: Šečerana 481—485, Guttmann 202.50—205 (202.50, 200), Slavex 102—105, Slavonija 6—10, Trbovlje 472.50—475 (471), Drava 410—450, Vevče 107—110 (107), Isis 35 bl., Nar. šum. 24—27, Levonica 150—165, Brod vag. 80—94, Ragusea 470—475 (465, 470), Piv. Sar. 290 bl.

Belgrad. Vojna odškodnina 421.50—422.50 (2.020), avg. 428.75 (1.500), sept. 428—428.50 (900), dec. 443 (3.200), 7% invest. posoj. 85.50—86.25, agrarni 51.50—53.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 82.25, Alpine 46.50, Leykam 9.32, Trbovlje 58.50, Kranjska industri 39, Mundus 170, Slavex 12.30, Slavonija 121.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bukovi hlodi, nežamerni, fko vag. nakl. postaja po 430, zaklj. 3 vag. Tendence nespremenjena.

Dež pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 80 dni, dob. prompt.) Pšenica baš. nova 79—80 kg, 2%, 290—295, pšenica za avgust 297.50—300 za september 302.50—307.50, moka stara 0 g, bl. fko Ljubljana, plač. po prejemu 520—525, moka nova 455—465, koruza 350—352.50, oves, nov, za avg. 265—270, ječmen baški 70—71 kg, nov, rešetan, fko Ljubljana, plač. po prejemu po 325—327.50. Zaklj. 1 vag. moke. Tendence nespremenjena.

Novi Sad. Pšenica bč. 242.50—247.50, pot. 247.50—250, bn. 237.50—242.50, ječmen 255—265, spoml. 305—315, oves 215—220, koruza 305—307.50, bn. 308—305, fižol za sept. 6—640, seno 105—107.50, bos. 90—92.50, moka 0 370—380, 2 350—360, 5 330—360, 6 295—305, 7 255—265, 9 190—200, otrobi: 177.50—182.50. Tendence neizpremenjena. Promet 27 vag. pšenice, 49 koruze, 8 moke in 6 otrobov, skupaj 70 vag.

Socialni vestnik

Besedilo novele k Pokojninskemu zavarovanju nameščenecv

Naredba ministra za socialno politiko, s katero se spreminjajo plačilni razredi za pokojninsko zavarovanje v Sloveniji in Dalmaciji, se glasi:

Ker je bil pri Pokojninskem zavodu za nameščenecv v Ljubljani v mesecu decembru 1927 povprečni znesek zavarovanih prejemkov 17.642 Din, odrejam na podstavi pooblastitve v členu 4 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščenecv za Slovenijo in Dalmacijo z dne 12. maja 1922 (Sl. nov. št. 125) za pokojninsko zavarovanje nameščenecv izza dne 1. septembra 1928 plačilne razrede po tej naredbi in torej odločam, da se glase začasne odredbe §§ 3, 8 in 33 zakona takole:

Člen 1.

Plačilni razredi v drugem odstavku § 8 so tile:

Plačilni razred	Znesek letnih prejemkov kot merilo za določanje plačilnih razredov	Znesek zavarovanih letnih prejemkov
I.	od 150 do 6000	5400
II.	6001 do 8640	7200
III.	8641 do 12000	10800
IV.	12001 do 17230	14400
V.	17231 do 20400	16200
VI.	20401 do 27000	18000
VII.	27001 do 30000	21000
VIII.	30001 do 33000	24000
IX.	33001 do 36000	27000
X.	36001 do 39000	30000
XI.	39001 in več	33000

Člen 2.

Znesek K 6000, omenjen v tretjem odstavku § 8 zakona, se zvišuje za prispevke, ki jih je treba plačevati izza dne 1. septembra 1928 na Din 11.000.

Člen 3.

Rente, omenjene v § 8 zakona, se ustanovljajo takole:

V plačnem razredu	Delna osnovna renta po 120 mesecih letno Din	Popolna osnovna renta po 120 mesecih letno Din	Stopnjevalni znesek po 120 mesecih letno Din	Največji znesek invalidske rente po 40 letih letno Din
I.	1080	1620	81	4050
II.	1440	2160	108	5400
III.	2160	3240	162	8100
IV.	2880	4320	216	10800
V.	3240	4860	243	12150
VI.	3600	5400	270	13500
VII.	4200	6300	315	15750
VIII.	4800	7200	360	18000
IX.	5400	8100	405	20250
X.	6000	9000	450	22500
XI.	6600	9900	495	24750

Člen 4.

Premije, določene v § 33 zakona, znašajo:

V plačnem razredu	Mesečno Din	Od toga odpada mesečno na službojnalca	nameščenca
I.	54	54	—
II.	72	69	3
III.	108	87	21
IV.	144	103	41
V.	162	109	53
VI.	180	115	65
VII.	210	125	85
VIII.	240	135	105
IX.	270	145	125
X.	300	155	145
XI.	330	165	165

Ta naredba stopi v veljavo dne 1. septembra 1928.

Pripominjamo, da so v tej noveli navedene le zakonite rente. Tem se dodaja še draginska doklada v zmislu tozadevnega svoječasnega dr. Gosarjevega pravilnika. Te doklade znašajo okroglo 50 odstotkov zakonite rente. Tako bo znašal največji zakoniti znesek invalidske rente po 40 letih v prvem razredu letno namesto 4050 okrog 6075 Din, v VIII. razredu namesto 18.000 okrog 27.000 Din in v XI. razredu namesto 24.750 okrog 37.125 dinarjev.

Poslopje,

ca 1000 m², pripravno za tovarniški obrat, na periferiji mesta Ljubljane kupim in plačam takoj. Samo pismene ponudbe pod šifro »Takošnje plačilo« št. 7680 na upravo. Posredovalci izključeni.

Najfinejši

malinovec

izdelan iz letošnjih gorskih malin, vzorci in oferti na zahtevo promptno, nudi po konkurenčni ceni

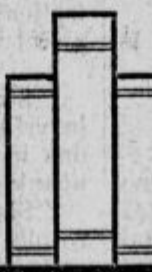
Ivan Bauman,

veležganjarna in izdelov. sadnih sokov

St. Ilj v Slov. goricah.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE

ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. RAZDROPE

Za zgradbo tovarne v Kočevju se iščejo dobri

zidarji in tesarji

Izborna ter cena kuhinja, kakor lepa stanovanja na stavbi.

Gradbeno podjetje Ing. JOS. DEDEK, Ljubljana, Žibertova ul. 7.

Išče se

opekarna in veletrgovina z gradbenim materijalom

ki bi hotela urediti v Zagrebu na prometnem kraju komisijsko skladišče. Skladišče in potrebno imam. — Cenj. ponudbe na A. WEILLER, kučevlasnik, Zagreb, Savska cesta 109.

NAZNANILO.

Cenjenim industrijskim obratom se priporoča

železo- kovinolivarna

IVAN ZOBEC, Sr. Gameljne, p. št. Vid nad Ljubljano.

Zahvala

za izkazano sožalje ob prerani smrti mojega predragega moža, gospoda

Josip Vrhnica

učitelja v Toplicah,

sprejmite vsi mojo najsrčnejšo zahvalo. Prav posebno se zahvaljujem preč. g. duhovniku, g. šol. nadzorniku Iv. Pirnatu, g. tov. Janko Gradu za ginstvi poslovilni govor, tuk. šol. upravitelju g. D. Gregorcu, obema pevskega zboroma ter vsem gg. tovarišem in tovarišicam, ki ste kljub prijetnim počitnicam prihiteli od blizu in daleč v tako lepem številu in spremili svojega tovariša na njegovi zadnji poti. Vsem Bog plačaj!

Toplice, dne 21. avgusta 1928.

Z

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službodobne

Učenec

za manufakturno stroko v Ljubljani z lastno oskrbo, s predpisano šolsko izobrazbo se sprejme. Ponudbe na upravo lista pod »Poštenost 512«.

Služkinjo

15—18 let, z mesečno plačo po dogovoru, ki bi se hotela pričeti kuhanja — sprejmeva takoj. Predstaviti se je v šoli v Mostah v nedeljo 26. avg. od 10. do 4. pop. Boris Grad, učitelj.

Vajenca

za slaščičarsko in medicinsko obrt, krepkega in zdravega, starega 14 do 15 let, hrana in stanovanje v hiši, drugo po dogovoru, sprejme E. Stary, slaščičarna, Krško o. S.

Dve učenci

za strojno pletenje se takoj sprejmeta. Kodeljevo pri Ljubljani št. 246.

Točilec

dobi službo za časa jesenske razstave v hotelu »Tivoli«.

Elektromonterji

samostojni in zanesljivi, se sprejmejo takoj. Narbeshuber & Ing. Gabrček, Moste pri Ljubljani.

Učenke

za prebivanje — sprejme VOJKA, Krekov trg.

Trgov. pomočnik

železninar, boljša moč, se sprejme. Ponudbe s prepisi spraveval na upravo Slov. pod »Železninar s prakso«.

Kovaški učenec

krepak, se sprejme. Matija Terlep, izdelov. voz, Sv. Jerneja c., Ljubljana 7.

Deklico

14 do 15 let staro, pošteno in zdravo v Ljubljani stanujočo, sprejemem čez dan kot pomoč pri otrocih in pospravljanju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7727.

Gospa ali gospodična

rodoljubna, zdrava, ki zna dobro kuhati in voditi gospodinjstvo ter razume nemški, se išče za samostojnega gospoda v industrijskem kraju Dalmacije. Ponudbe z zahtevo plače, po možnosti s sliko, naj se pošljejo upravi Slovenca pod »Štedljiva« št. 7737.

Služkinja

zmožna kuhanja, poštena, zanesljiva, se sprejme takoj v stalno službo. Predstaviti se je osebn. L. Müller, Ljubljana 7. Janškova ul. 15.

Služkinjo

sprejemem, ki zna kuhati in obdelovati vrt ter razume ravnanje s perutnino. Sprejemem le tako, ki dalj časa služi pri isti družini. Nastop 1. septembra. — Ponudbe in naslov pri upravi Slov. pod št. 7724.

Službe iščejo

Primorka

zmožna perfektno italijanske, izveščana v lesni trgovini, bi želela stopiti v službo pri kakšni lesni trgovini, event. bi sprejela tudi službo vzgojiteljice pri kakšni boljši družini. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7634.

Kuharica

s primerno prakso, pridna in poštena, gre k manjši obitelji ali slično. Naslov v upr. Slov. pod št. 7689.

Trgov. potnik

želi mesto potnika za Slovenijo. — Cenj. ponudbe pod »Priden in pošten« na upravo Slovenca.

Kontorist

pošten, absolutno zanesljiv in vesten, želi službo premeniti. Nastopim tudi drugo primerno službo kot obč. tajnik, skladiščnik ali kaj sličnega. Vešč sem strojeopisja in vseh pisarn. del; govorim slovenski in srbohrvaški jezik ter sem v istem tud pismen. — Cenj. ponudbe na Šeligo, Stari trg pri Slov. gradu.

Trgovska pomočnica

z dežele, začetrnica, izučena tudi strojnega pletilstva ter vajena v gospodinjstvu in šivanju, želi službo. Ponudbe pod »Vestna« št. 7740 upravi Slovenca.

Ekonom

išče službo. Absolviral je kmetijsko in kmet.-vinarsko šolo z zelo dobrim uspehom. Služboval je že štiri leta. V vseh panogah kmetijstva se poleg službenih let praktično dobro izveščan. Službo nastopi lahko takoj ali pozneje. Nasl. Janko Horvat, ekonom, Sv. Lenart, pošta Velika Nedelja.

Kupimo

Maline, borovnice, brusnice

kupuje po najvišji ceni: Podravska industrija sadnih izdelkov, Maribor. Trubarjeva ulica 9.

Hrastove hlode, frize in deske 27 mm

kupujem v vsaki množini. Ivan Šiška, Ljubljana, Metelkova ulica 4.

Rž in ječmen

kupim ali zamenjam za prvovrstno PŠENICO po dogovoru. — FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Prodamo

Žičnati posteljni vložki

najceneje pri tvrdki Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Dve glinasti peči

visoki, poceni prodam; rabljeni samo par mesecev. Na ogled: Hradečkova vas 70.

Kuhinjska kredenca

bela, se ceno prod. Poizve se pri hišniku v Vrhovčevi ulici 12.

Lahko kočijo

in več konjske opreme, imam naprodaj. Naslov v upravi Slov. pod št. 7687.

Psa foksterijerja

dobrega čuvaja, poceni prodam. — Vprašanje pri upravi Slov. pod št. 7723.

Vinski sodi

od 30 litrov navzgor in en sod 12 polovnjakov se prod. Sulzer, Maribor, Vojašniška 7.

Proda se:

lovska puška, kratak glasovir, spalna soba, žimnati modroci, stenska ura. Maribor, Franciškanska ulica 21.

Žensko kolo

se prod. Naslov u upravi lista pod št. 7726.

Vina

belega in rdečega, imam naprodaj več sto hektolitrov, pri odjemu nad 10 hl po 6 Din, izpod 10 hl pa 50 par več.

D. PAČNIK — LAŠKO.

Stanovanja

Na dobro domačo hrano se sprejmejo abonenti. — Mestni trg 12/L.

Stanovanje

2 do 3 sob s kopalnico, iščem za september v centru mesta. — Ponudbe pod »Samec« št. 7447 na upravo Slovenca.

Dijaki

Dva dijaka

sprejemem na stanovanje event. tudi na hrano. Zračna soba za vodo. — Stari trg 24, pritličje.

Dijak

tehnične šole išče stanovanje z zajtrkom. Naslov: 1. ž., Bled 2.

Dve dijakinji

sprejemem z vso oskrbo. Glasovir na razpolago. — Naslov. pove upr. »Slovenca« pod št. 7729.

Vnajem

Odda se lokal

za trgovino v lepem kraju za deželni cesti, tik farne cerkve. Obrt plovonosna, stanovanj, prostori na razpolago. Naslov v upr. Slov. št. 7679.

Drva

suha, klana, bukova se kupi. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7744.

Posestva

Posestvo

v okolici Maribora, 14 oralov prvovrst. vinograda, v najboljši legi, z letničnim rekordnim in prvovrstnim pridelkom, 4 viničarije, sadovnjak, hlevi in stanovanjska hiša ter vse potrebne pritlik. in inventar, 32 oralov gozda, 4 orale travnika s šupo za seno.

Pritlična hiša

gospodar. poslopje, vrt in sadovnjak na Pragerskem.

Pritlična hiša

vrt in sadovnjak v Framu pri Mariboru.

Dvonedstropna hiša

podkletena, z velikim skladiščem, na Selu pri Ljubljani.

Enonedstropna hiša

na Selu pri Ljubljani. Vse v najboljšem stanju, ugodno naprodaj. Takoj prosta stanovanja. — Ponudbe na naslov AL. Pengal, Ljubljana, Poljanska cesta 73.

Denar

Kdo bi hotel posoditi nekemu gospodu v podzelskem mestu za dalj časa klavir ali pianino po nizki odškodnini. Ponudbe na uredništvo »Slov.« pod »Hvaležen« št. 7743.

Razno

Kašo

ješprenj, ajdovo moko vedno svežo oddaja na debo veletrgovina A. VOLK, LJUBLJANA Realjeva cesta 24.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah. ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Otomane

v različnih vzorcih, po 550, 600 in 680 Din, otomanska pregrinjala, modroce itd. kupite najbolje. — Rudolf SEVER, tapetništvo, Marijin trg 2.

Ia trboveljski premog

in lepa, suha bukova drva kupite najugodnejše pri tvrdki Franc Slovica, Razlagova ulica 20.

Pšenično moko, otrobe

in druge mlevske izdelke dobite najceneje pri Fran Pogachniku, Ljubljana, Dunajska c. 36.

LIPSKI JESENSKI VELESOJEM

(LEIPZIGER HERBSTMESSE)

OD 26. AVGUSTA DO 1. SEPTEMBRA 1928.

Največji in najstarejši svetovni vzorčni velesojem, na katerem so zastopane vse stroke trgovine in industrije. Najugod. pril. ka za nakup vsakršnega blaga, strojev itd. Posebni tehnični, stavbarski, tekstilni, čevljaraki in usnjarski veles. zvezan z znanstvenimi predavanji, razkazovanjem in prakt. predavanji del iz vseh navedenih panog.

Pojasnila daje častno zastopstvo

STEGU, LJUBLJANA, Gledališka ulica št. 8.

VIERASS' rezila za britje, izdelek iz najfinejšega švedskega jekla tvornice J. VOOS D. Sohn, Solingen.

Zahteva: povsod samo VIERASS' rezila, da se briješ s trajnim zadovoljstvom.

Kvalitativno na vrh.

Cena samo Din 4— po komadu.

Naročila za Slovenijo izvršuje:

Glavno zastopstvo in skladišče: UNIVERSAL, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Umrl je

Martin Potočnik

trgovec in gostilničar v Krnici, pošta Gorje pri Bledu

previden s sv. zakramenti, dne 20. avgusta 1928, ob 1/5. uri zjutraj. Pogreb bo v sredo dne 22. avgusta 1928 ob 9. uri dopoldne na pokopališču v Gorjah.

Krnica pri Gorjah, dne 20. avgusta 1928.

Ivana Potočnik, žena.

Ivan, Fran, Jože, Bernard, Martin, sinovi.

Ivana, hčer.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Štirje Bukojemski pa so zijali z odprtimi usti in izbuljenimi očmi, a niso ničesar razumeli. Sirotin jok jim je sicer takoj ganil srce, a obenem so se še spominjali, da je storila panna Sieninjska njihovemu prijatelju Tačevskemu hudo krivico. Spominjali so se tudi naukov gospoda prošta, da je vzrok vsega zla na svetu vedno mulier. Zato so se pričeli vprašujoče spogledovati, kakor da bi upali, da pride eden ali drugi izmed njih na kako pametno misel.

Slednjič je dejal Marko:

»No, če so ti Kšepecki... potem tega Marciana na vsak način... ali kaj?«

Pri tem se je prijel za levi bok in po njegovem vzgledu o pričeli tudi trije ostali bratje tipati za ročaji svojih sabelj.

Medtem je bil spremlj pan Ciprianovič gospodično v stanovanje in naročil svoji oskrbnici, pani Dzvankovski, osebi usmiljenega srca in neskončne zgovornosti, naj ji postreže kakor najuglednejšemu gostu. Velel ji je, naj pripravi gospodični njegovo lastno spalnico, prižge v stanovanju luč, zakuri v kuhinji, poišče pomirjevalnih zdravil in mazila za podplutbe, skuha vinsko juho in drugih dobrih jedi. Gospodični pa je priporočal, naj leže v postelj, dokler ji z vsem tem ne postrežejo, in potem počiva, natančneje pa bi se že jutri lahko pogovorili.

Toda gospodična je takoj hotela odkriti svoje srce ljudem, pri katerih je iskala zaščite. Hotela se je tudi kar najhitreje otresti vsega obupa, ki jo je tako dolgo moril, vse nesreče, sramote, ponižanja, muke, sredi katerih je živila v Belčončki. Zato se je zaklenila z župnikom Vojnovskim in panom Serafinom, ter govorila ž njima kakor s spovednikom in z očetom. Zaupala jima je vse: kako je žalovala za

Jackom in kako se je samo zato hotela omožiti z varuhom, ker je mislila, da je Jacek ne mara več: saj je bila od Bukojemskih izvedela, da namerava vzeti panno Zbierzhovsko. Potem je pripovedovala o življenju ali — bolje povedano — mučenju v Belčončki, kako sta bili gospodični Kšepecki vedno hudobni in kako neznosno ljubeznjiv je bil Marcian, in končno še o vsem, kar se je zgodilo zadnji dan in bilo neposreden povod njenega bega.

Onadva pa sta poslušala in se kar za glavo prijemala. Prošt Vojnovski, nekdanji vojak, se je, kakor poprej Bukojemski, nehote grabil za levi bok, dasi tam že zdavnaj ni več nosil sablje. Plemeniti pan Serafin pa je z dlanmi, ki so mu drhtele od razburjenja, objemal dekletovo glavo in ponavljal:

»Naj mi te le poskusi odvzeti! Samo sina sem imel, zdaj pa mi je dal Bog še hčerko...«

A župnika Vojnovskega je najbolj razvnelo, kar je pripovedovalo dekle o Jacku. Dobro se je spominjal vsega, kar se je bilo zgodilo, zdaj se pa v stvari nikakor ni mogel znajti.

Zato je ugibal in ugibal, si z vso dlanjo gladil mlečnobeli šop svojih las in slednjič vprašal:

»Gospodična, ali ste vedeli za pismo, ki ga je pisal rajni Pongovski Jacku?«

Sama sem varuha prosila, naj ga napiše.

»To mi je pa nerazumljivo. Zakaj pa?«

»Ker sem hotela, da se vrne.«

»Kako naj bi se vrnil?« je vprašal dokaj jezno župnik. »Saj je bilo pismo tako, da se je Jacek baš po prejemu tega pisma s krvavečim srcem odpeljal na konec sveta, da bi pozabil na vse in si iz srca izruval čuvstvo, ki ste ga vi, gospodična, z nogami pogazili.«

A gospodična je pričela začudeno mežikati in je sklenila roke kakor k molitvi.

»Varuh mi je pravil, da je bilo to očetovsko pismo... Presveta Mati Božja! Kaj pa je stalo notri?«

»Zaničevanje, žalitve, zasmehovanje njegove revščine in časti — ali razumete?«

Zdaj je privrel dekletu iz globine srca tako bolesten in iskren krik, da je župniku zadrhtelo pošteno srce. Približal se je dekletu, ji razklenil dlani, s katerimi si je bila zastrla obraz, in zaklical:

»Tega niste vedeli?«

»Ne — nisem vedela!«

»Pa bi hoteli, da se Jacek vrne?«

»Da!«

»Za Boga svetega! Zakaj pa?«

Zdaj so se ji izpod povešenih vek zopet pričele usipati nagle, obilne in kakor biseri debele solze. Obraz ji je zažarel od deviške sramežljivosti. Z odprtimi usti je pričela loviti zrak; srce ji je utripalo kakor ujetemu ptiču. Slednjič se je premagala in zašepetala:

»Ker ga — imam rada!«

»Za božji čas, dete moje!« je vzkliknil župnik.

A glas mu je odpovedal kajti tudi njemu so solze stiskale grlo. Nenadoma pa ga je prevzelo veselje, neizmerno sočutje do dekleta in začudenje: saj v tem primeru ni bila mulier — vzrok vse nesreče, temveč nedolžno jagnje, ki ga je, Bog ve zakaj, zadelo tako trpljenje. Samo objel jo je, si jo pritisnil na srce in pričel vedno zopet ponavljati:

»Dete moje! dete moje!«

Štirje Bukojemski so se bili medtem s kozarci in vrčem preselili v jedilnico, vestno popili med do dna in pričakovali župnika s panom Serafinom — v upanju, da jim po njunem prihodu prinesejo večerjo.

Slednjič sta se oba vrnila ganjenega obraza in rosnih oči. Ciprianovič je večkrat globoko vdihnil zrak in rekel:

»Panni Dzvankovska zdaj spravlja revico v postelj... Človek kar ne more verjeti svojim ušesom. Mi smo sicer tudi krivi, a oni Kšepecki — to je naravnost sramota! nesramnost! Kaj takega ne sme ostati brez kazni!«

»To se razume,« je odgovoril Marko. »O tem se s Klado« še pomenimo. Ej, ej!«

Potem je nagovoril župnika Vojnovskega: